

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO

O PRAVILNOSTI IN UČINKOVITOSTI NABAVE ZDRAVIL

IN MEDICINSKEGA POTROŠNEGA MATERIALA

V SPLOŠNI BOLNIŠNICI JESENICE

V LETU 2002

Številka: 1213-5/2003-25

Ljubljana, 25. maja 2004

VSEBINA

I. UVOD.....	3
II. UGOTOVITVE	5
1. Nabava zdravil.....	6
1.1 Pravilnost.....	6
1.2 Učinkovitost	7
1.2.1 Ugotavljanje potreb	10
1.2.1.1 Določitev ciljev	10
1.2.1.2 Priprava letnega načrta nabav.....	12
1.2.2 Izbira dobaviteljev	13
1.2.2.1 Priprava postopka izbire	13
1.2.2.2 Izvedba postopka izbire.....	14
1.2.2.3 Sklenitev pogodbe	16
1.2.3 Upravljanje pogodb	16
1.2.3.1 Naročanje po pogodbi.....	16
1.2.3.2 Ocena izvajanja pogodbe.....	18
2. Nabava medicinskega potrošnega materiala.....	18
2.1 Pravilnost.....	19
2.2 Učinkovitost	21
2.2.1 Ugotavljanje potreb	21
2.2.1.1 Določitev ciljev	21
2.2.1.2 Priprava letnega načrta nabav.....	23
2.2.2 Izbira dobaviteljev	24
2.2.2.1 Priprava postopka izbire	24
2.2.2.2 Izvedba postopka izbire.....	27
2.2.2.3 Sklenitev pogodbe	30
2.2.3 Upravljanje pogodb	30
2.2.3.1 Naročanje po pogodbi.....	30
2.2.3.2 Ocena izvajanja pogodbe.....	31
III. MNENJE.....	32
IV. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA.....	33
V. PRIPOROČILA	34

I. UVOD

V Splošni bolnišnici Jesenice, Cesta Maršala Tita 112, Jesenice smo opravili revizijo skladnosti poslovanja s predpisi in učinkovitosti poslovanja v delu, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala za leto 2002. Revizija je bila zajeta v program dela za izvrševanje revizijske pristojnosti Računskega sodišča Republike Slovenije v letu 2003¹, in se je začela na podlagi sklepa o izvedbi revizije² z dne 24. 6. 2003.

Osnovni podatki o bolnišnici

Vlada Republike Slovenije je s sklepom³ in kasnejšimi spremembami in dopolnitvami tega sklepa⁴ Splošno bolnišnico Jesenice (v nadaljevanju: bolnišnica) preoblikovala v javni zdravstveni zavod za opravljanje zdravstvene dejavnosti na sekundarni ravni na območju Gorenjske. Ustanovitelj bolnišnice je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje vlada.

V sodni register je bolnišnica vpisana pod opravilno številko vložka 1-4395-00.

V skladu z 8. členom Statuta Splošne bolnišnice Jesenice⁵ dejavnost zavoda obsega

- bolnišnično zdravstveno dejavnost,
- specialistično izvenbolnišnično zdravstveno dejavnost,
- dejavnost lekarn,
- druge zdravstvene dejavnosti,
- raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju tehnologije,
- raziskovanje in eksperimentalni razvoj na področju medicine,
- dejavnost menz ter
- pripravo in dostavo hrane (catering).

Delo v bolnišnici je organizirano v enotah, ki so razdeljene še na podenote, in sicer: v štirih temeljnih bolnišničnih oddelkih, v sedmih enotah skupnega pomena, v samostojnih specialističnih ambulantah, v finančno-računovodskem sektorju, v upravno-gospodarskem sektorju in v ekonomsko-analitskem sektorju. Podrobnejša organizacija je določena z organigramom zavoda⁶.

Na dan 31. 12. 2002 je bilo po podatkih iz poslovnega poročila v bolnišnici 470 delavcev redno zaposlenih, 57 pa za določen čas. V bolnišnici je bilo v letu 2002 na podlagi evidentiranih ur povprečno zaposlenih 492,7 delavcev⁷.

Organi bolnišnice so svet zavoda, direktor zavoda, strokovni svet zavoda in strokovni direktor zavoda.

¹ Številka 3104-1/2003-1 z dne 15. 1. 2003.

² Številka 1213-5/2003-6.

³ Številka 511-02/93-14/1-8 z dne 11. 2. 1993.

⁴ Sklepa o spremembah in dopolnitvah št. 022-03/97-45 z dne 18. 9. 1997 in št. 510-23/2002-1 z dne 12. 2. 2002.

⁵ Sprejet 4. 8. 1993; spremembe in dopolnitve: 3. 3. 1997, 17. 3. 1998, 29. 3. 1999 ter 27. 2. 2002.

⁶ Sprejel ga je direktor bolnišnice januarja 1994.

⁷ Delo ostalih je bilo financirano iz drugih virov.

Svet zavoda je organ upravljanja, ki ima 17 članov, imenujejo pa jih ustanovitelj (9), Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) (1), Občina Jesenice (1) in delavci zavoda (6 – od tega dva zdravnika).

Poslovodni organ bolnišnice je direktor. Imenuje in razrešuje ga svet zavoda s soglasjem ustanovitelja. Imenovan je za dobo štirih let. Direktor organizira in vodi delo in poslovanje bolnišnice, jo predstavlja in zastopa ter odgovarja za zakonitost dela in poslovni uspeh.

Strokovni svet je kolegijski strokovni organ za področje medicine. Obravnava vprašanja s področja medicinskega strokovnega dela ter predlaga ustrezne rešitve in priporočila s tega področja.

Bolnišnica pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti od ZZZS za dogovorjene storitve

- iz proračuna Republike Slovenije za namene, za katere je z zakonom določeno, da se financirajo iz državnega proračuna,
- s prodajo storitev,
- z donacijami, darili in iz drugih virov.

Zavod pridobiva javna sredstva na podlagi finančnega načrta, h kateremu da soglasje ministrstvo za zdravje.

Bolnišnica uporablja presežek prihodkov nad odhodki za izvajanje in razvoj svoje dejavnosti. O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki odloča svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem. O načinu ter višini pokrivanja morebitne izgube, ki je ni moč pokriti iz drugih razpoložljivih sredstev bolnišnice, odloči ustanovitelj na predlog sveta zavoda.

Odgovorni osebi bolnišnice v času, na katerega se revizija nanaša, sta bili

- prim. Janez Remškar, dr. med., direktor ter v. d. direktorja bolnišnice do 4. 6. 2002 in
- Nataša Mežek, univ.dipl.ekon., v. d. direktorja od 5. 6. 2002 do 1. 4. 2003.

Odgovorna oseba med izvajanjem revizije pa je bil Igor Horvat, univ.dipl.inž.stroj, direktor bolnišnice.

Obrazložitev revizije

Predmet revizije je bila nabava zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

Cilja revizije sta bila

- izrek mnenja o skladnosti s predpisi in
- izrek mnenja o učinkovitosti

v delu poslovanja, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

Skladnost s predpisi smo preverjali s pomočjo podrobnega revizijskega programa, izdelanega na podlagi mednarodnih standardov revidiranja⁸, upoštevaje zakone in druge predpise, ki urejajo omenjeno področje poslovanja. Revizijske programe smo uporabili na statistično določenem vzorcu nabav zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

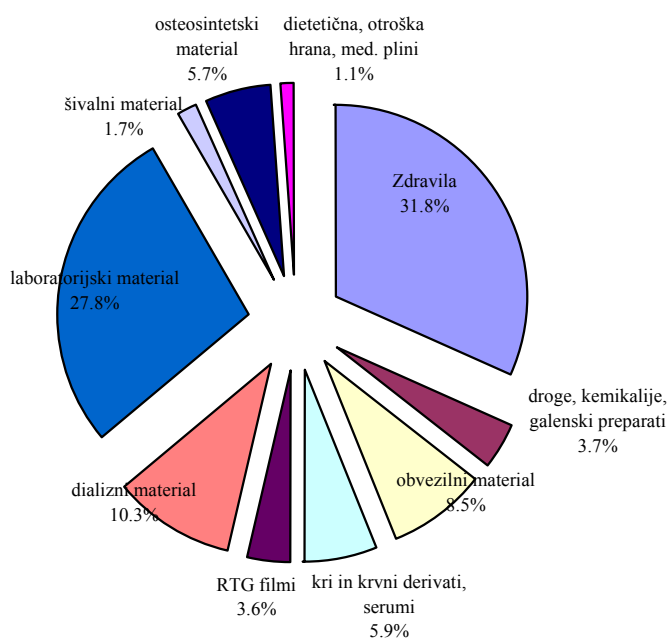
⁸ Napotilo za izvajanje revizij (Uradni list RS, št. 41/01).

Učinkovitost v delu poslovanja, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala smo presojali v okviru delovnih procesov ugotavljanja potreb, oddaje naročil ter upravljanja pogodb. Pri tem smo uporabili analitične metode.

II. UGOTOVITVE

Stroški zdravil in medicinskega potrošnega materiala v zdravstvu, predstavljajo poleg stroškov dela, največji delež v odhodkih. Bolnišnica je v izkazu prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov za leto 2002 izkazala stroške zdravil in medicinskega potrošnega materiala v znesku 1.068.743 tisoč tolarjev. Rast teh stroškov je v primerjavi s predhodnim letom manjša kot rast vseh odhodkov bolnišnice; indeks rasti stroškov zdravil in medicinskega potrošnega materiala znaša 104, medtem ko znaša indeks rasti vseh odhodkov bolnišnice 111. Delež obravnavanih stroškov v strukturi vseh stroškov blaga, materiala in storitev se v letih 2001 in 2002 ni spreminjal (znašal je 57 odstotkov). Podrobnejši podatki so predstavljeni v tabeli 1 v prilogi. Znotraj obravnavanih stroškov so bili največji stroški za gotova zdravila, laboratorijski material ter dializni material. Struktura stroškov bolnišnice v letu 2002 je predstavljena na sliki 1.

Slika 1: Struktura stroškov medicinskega potrošnega materiala

V reviziji smo se osredotočili na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala, zato smo kot podlago upoštevali vrednost nabav tega materiala, ki jih je bolnišnica evidentirala v materialnih evidencah. Ugotovili smo, da je bolnišnica v letu 2002 nabavila 3388 različnih artiklov od 80 različnih dobaviteljev. Skupna vrednost evidentiranih nabav je znašala 1.122.496 tisoč tolarjev. Trije največji dobavitelj so bolnišnici dobavili več kot 50 odstotkov vseh zdravil in medicinskega potrošnega materiala.

Za nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002 je bolnišnica izvedla pet postopkov za oddajo javnih naročil velike vrednosti v skladu z določili Zakona o javnih

naročilih (v nadaljevanju: ZJN-1)⁹. Z 21 dobavitelji je imela za dobavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002 sklenjenih 32 pogodb v skupni vrednosti 505.291 tisoč tolarjev. Vrednost sklenjenih pogodb predstavlja le 45 odstotkov dejanske vrednosti nabav zdravil in medicinskih pripomočkov v letu 2002.

Analiza podatkov o nabavljenih artiklih je pokazala veliko razpršenost nabav. Med vsemi artikli, nabavljenimi v letu 2002, smo zabeležili le 7 primerov (pri štirih gre za zdravilo, pri enem za kri in krvne pripravke in pri dveh za dializni potrošni material), pri katerih je letna vrednost nabav posameznega artikla presegla en odstotek vrednosti celoletne nabave zdravil in medicinskega potrošnega materiala.

1. Nabava zdravil

V letu 2002 je bolnišnica nabavila zdravila v skupni vrednosti 356.070 tisoč tolarjev. Dobavitelje za dobavo zdravil v letu 2002 je bolnišnica izbirala neposredno ob vsakokratnih nabavah. Odločitev o tem, da za izbiro dobaviteljev zdravil ne bo izvajala postopkov, predpisanih v ZJN-1, je bolnišnica sprejela na podlagi mnenja ministrstva za finance¹⁰, da pri nakupih zdravil ni potrebno izvajati postopkov za oddajo javnih naročil, ker na tem področju ne veljajo tržne zakonitosti, saj cene zdravil uravnava država. Z dobavitelji bolnišnica v letu 2002 ni sklepala pogodb o dobavi zdravil.

1.1 Pravilnost

Pregledali smo 54 primerov nabave zdravil v letu 2002. Skupna vrednost nabav v vzorcu je znašala 8.726 tisoč tolarjev, kar predstavlja 5,7 odstotka letne vrednosti vseh nabav teh zdravil, oziroma 0,8 odstotka vseh nabav zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002. Artikle, izbrane v vzorec, je dobavilo šest različnih dobaviteljev. Skupna vrednost nabav, zajetih v vzorec, predstavlja 1,4 odstotka letne realizacije nabav pri navedenih dobaviteljih.

Tabela 1: Analiza vzorca nabave zdravil po dobaviteljih

Dobavitelj	Število nabav	Delež v številu nabav v odstotkih	Vrednost nabav v tisoč tolarjih	Struktura v odstotkih
Gopharm	3	5,6	191	2,2
Kemofarmacija	28	51,9	5.682	65,1
Krka ¹¹	1	1,8	136	1,5
Lek	1	1,8	25	0,3
Medis	2	3,7	332	3,8
Salus	19	35,2	2.360	27,1
SKUPAJ	54	100,0	8.726	100,0

Vsa zdravila iz vzorca so bila nabavljena neposredno od dobaviteljev, ne da bi bil izveden postopek njihove izbire. Z dobavitelji bolnišnica ni imela sklenjenih pogodb za dobavo

⁹ Uradni list RS, št. 39/00, 102/00.

¹⁰ Izdani sta bili dve mnenji, ob sprejetju ZJN in še enkrat ob sprejetju ZJN-1.

¹¹ Gre za proizvajalca, ki je bolnišnici v letu 2002 priznaval naturalne rabate.

zdravil v letu 2002. Naročila dobaviteljem (razen v dveh primerih) niso bila posredovana prek naročilnic temveč po telefonu. V treh primerih iz vzorca je šlo za naturalne rabate.

Menimo, da bi bolnišnica pri nabavi zdravil morala ravnati v skladu z ZJN-1 in notranjimi akti ter dobavitelje izbrati na podlagi izvedbe predpisanih postopkov javnega naročanja. Zakon med izjemami, ki niso predmet javnega naročanja in za katere ne veljajo pravila izvajanja postopkov javnega naročanja, zdravil ne omenja. Oblikovanje cen zdravil sicer opredeljuje Pravilnik o merilih za oblikovanje cen zdravil na debelo¹², vendar tako določene cene predstavljajo zgornjo dovoljeno raven cen, po katerih lahko zdravila prodajajo proizvajalci in uvozniki. Število ponudnikov zdravil v Sloveniji je omejeno, kljub temu pa dovolj veliko, da lahko govorimo o trgu zdravil.

Glede na navedeno ocenjujemo, da je bilo nepravilno izvedenih 51 nabav zdravil, kar predstavlja 94,4 odstotka preverjenih nabav. Skupni znesek nepravilnosti tako znaša 8.312 tisoč tolarjev, to je 95,3 odstotka vrednosti vzorca. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2002 nepravilno oddanih za skupaj 339.335 tisoč tolarjev naročil zdravil, kar predstavlja 30,2 odstotka vrednosti vseh nabav zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

Pri nabavi zdravil sta bila kršena tudi prvi odstavek 6. člena ZJN-1, ki določa, da se lahko sredstva porabijo samo v okviru pogodbe, ter Navodilo za oddajo naročil male vrednosti, ki v 17. členu določa, da kadar je predmet naročila stalna dobava blaga, ki je ni mogoče po obsegu in časovno vnaprej določiti, je potrebno izvesti postopek za sklenitev letne pogodbe za nabavo blaga. Bolnišnica pogodb za nabavo zdravil v letu 2002 ni sklepala. Navodilo predpisuje tudi obvezno naročanje blaga z naročilnicami, ki je podrobneje določeno v Pravilniku o izdajanju naročilnic. Bolnišnica je v 96 odstotkih nabav iz vzorca zdravila naročila po telefonu, s čimer sta bila kršena zgoraj navedena notranja akta.

Bolnišnica je pojasnila, da so opisane nepravilnosti pri naročanju zdravil delno tudi posledica neprimernega sistema shranjevanja pogodb. Le-te so se hranile pri vodji upravno gospodarskega sektorja, v računovodstvu ali pa v tajništvu, skrbniki pogodb pa jih niso imeli na voljo. Tako je prihajalo do zmotnega prepričanja vodje lekarne o tem, da so bile pogodbe za nabavo zdravil, ki jih je naročala, z dobavitelji sklenjene ter shranjene v omenjenih službah. Bolnišnica je pojasnila še, da pripravlja interni akt, ki bo formalno določil pravila za sklepanje in upravljanje pogodb.

1.2 Učinkovitost

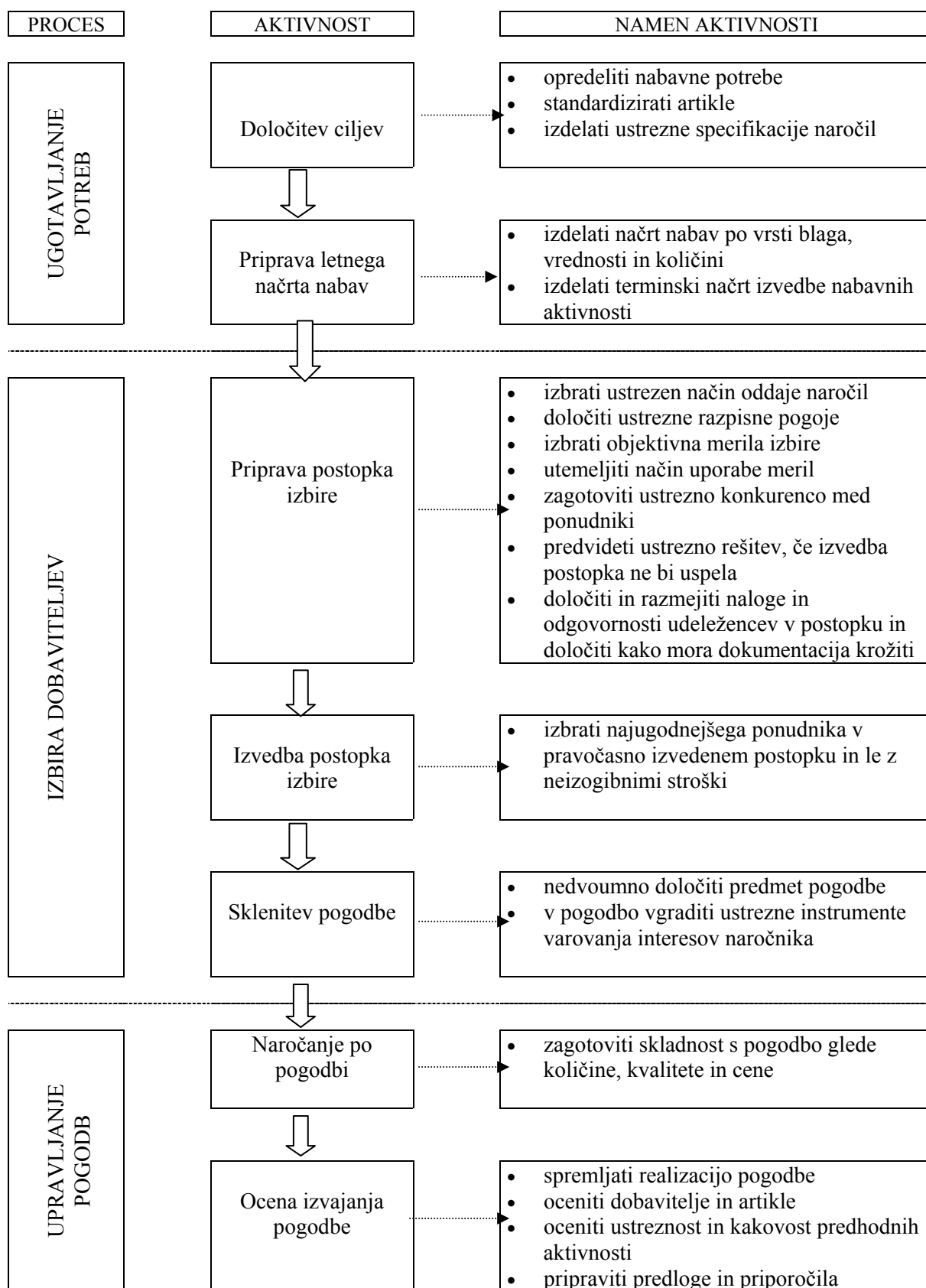
Učinkovitost izraža odnos med vložki v delovni proces ter učinki. Pomeni odnos med količino ali vrednostjo vložka v proces in količino ali vrednostjo učinka v določenem času. Presojali smo učinkovitost sistema nabave zdravil in medicinskega potrošnega materiala in v tem okviru učinkovitost delovnih procesov ugotavljanja potreb, izbire dobaviteljev in upravljanja pogodb. Kot kriterij pri presoji smo upoštevali naslednje značilnosti učinkovitega procesa:

¹² Uradni list RS, št. 67/2001

PROCES	ZNAČILNOSTI UČINKOVITEGA PROCESA
Ugotavljanje potreb	• Ugotavljanje potreb na podlagi načrtovanih nalog • Zagotavljanje prepoznavanja potreb uporabnikov • Oblikovanje kriterijev za porabo • Sprejemanje odločitev na podlagi analiz stroškov in koristi • Zagotavljanje skladnosti nabav s kriteriji • Združevanje potreb po istovrstnem blagu v enovita naročila • Zagotavljanje jasnih in natančnih specifikacij • Preprečevanje specifikacij po meri določenega dobavitelja
Izbira dobaviteljev	• Določanje ustreznega načina oddaje naročila • Zagotavljanje ustreznega obsega konkurence med ponudniki • Določanje ustreznih razpisnih pogojev in objektivnih meril izbire • Sklenitev kakovostne pogodbe
Upravljanje pogodb	• Učinkovit nadzor nad upoštevanjem pogodbenih določil • Analiza izvajanja sklenjenih pogodb • Spremljanje izkušenj uporabnikov z dobavitelji in artikli • Upoštevanje izkušenj pri pripravi nadaljnjih postopkov

Zaključena enota delovnega procesa je aktivnost, ki ji je mogoče opredeliti posamezne attribute, na primer odgovorno osebo, izvajalca, časovne omejitve, vhodno in izhodno dokumentacijo ter navodila za delo. Na podlagi navedenih značilnosti učinkovitega procesa, smo določili temeljne aktivnosti in opredelili njihov namen (slika 2).

Slika 2: Sistem nabave

1.2.1 Ugotavljanje potreb

Ugotavljanje potreb predstavlja začetek procesa nabave. V zdravstveni dejavnosti, ki se opravlja na račun javnih sredstev, je pomembno, da so optimalne zdravstvene storitve na voljo vsem zavarovanim osebam. Program storitev, ki jih izvaja bolnišnica in se vsako leto določi v pogodbi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, je večinoma vnaprej določen in se v posameznem letu bistveno ne spreminja. Temeljno podlago za načrtovanje prihodnjih nabav in porabe zdravil zato predstavlja spremljanje preteklih nabav, ki bi ga morali povezano izvajati nabavna služba, bolnišnična lekarna ter analitska služba bolnišnice.

1.2.1.1 Določitev ciljev

Letno ugotavljanje potreb je v bolnišnici potekalo pravzaprav le ob pripravi finančnega načrta, na podlagi katerega bolnišnica pridobiva javna sredstva. Finančni načrt vsebuje finančni načrt v ožjem smislu, načrt obsega dela za bolnišnično dejavnost ter specialistične ambulate ter načrt zaposlenosti. V začetku leta 2002 je bolnišnica pri načrtovanju porabe zdravil in zdravstvenega materiala izhajala iz realizirane porabe v letu poprej. Na ta način je planirala porabo zdravil in medicinskega potrošnega materiala (skupaj) po posameznih oddelkih, v skupni vrednosti 1.031.187 tisoč tolarjev. Pogodbo z ZZZS za leto 2002 je bolnišnica podpisala šele v decembru 2002, z veljavnostjo od 1. 4. 2002 dalje. Takrat je pripravila rebalans finančnega načrta, ki ga je vezala na dogovorjeni obseg delovnega programa. Načrtovani stroški zdravil in medicinskega potrošnega materiala so se, glede na prvotni načrt, znižali za 1,2 odstotka in so znašali 1.018.927 tisoč tolarjev. Dejansko pa je bolnišnica v letu 2002 porabila 4,9 odstotkov več zdravil in zdravstvenega materiala, kot je načrtovala.

Bolnišnica je porabo zdravil in medicinskega potrošnega materiala spremljala vrednostno po posameznih enotah (oddelkih in ambulantah). Evidentirala je 10 vrst stroškov zdravil in medicinskega potrošnega materiala, zaloge pa je evidentirala na 23 analitičnih kontih. Plan porabe zdravil in medicinskega potrošnega materiala je temeljil na pretekli porabi. Na ta način izdelan plan porabe je bil v prvi vrsti namenjen določitvi mesečnih limitov porabe za posamezne enote. Glede na ta namen je vrednostno spremljanje porabe po oddelkih zadostovalo. Za leto 2003 je bilo načrtovanje bolj natančno, saj je bolnišnica izhajala iz ugotovljene porabe zdravil in zdravstvenega materiala na posameznega pacienta, v različnih oddelkih. Pri načrtovanju je upoštevala stopnjo predvidene inflacije. Še vedno pa načrtovana poraba ni temeljila na ugotovitvah in analizi porabe posameznih vrst ali ožjih skupin zdravil (in materiala) ter na predvidevanju sprememb pri nabavi posameznih artiklov (ukinjanje nabave nekaterih zdravil, uvajanje novih).

Bolnišnica zdravil ni nikoli nabavljala po postopkih, določenih za oddajo javnih naročil. Zato tudi ni za vsako leto posebej izdelala seznama zdravil, ki naj bi jih nabavila. Tovrsten seznam dejansko predstavlja le spisek vseh zdravil, ki imajo identifikacijsko številko, kar pomeni, da jih je mogoče naročiti brez posebnega postopka (znotraj bolnišnice), z interno naročilnico. Ta spisek ni ažuriran v tem smislu, da bi bila zdravila, ki se ne uporabljajo več, z njega izbrisana¹³. Formalno sistem naročanja zdravil ni določen. Navodilo o naročilih male vrednosti določa v 9. členu le, da je za nabavo zdravil odgovorna vodja lekarne, ki naroča blago v okviru sklenjenih pogodb ter izvaja naročila male vrednosti. Dejansko so predstojniki posameznih oddelkov sproti spremljali potrebe po zdravilih na svojih oddelkih, vodja lekarne

¹³ Na seznamu je bilo skupno približno 9.000 identov, od tega jih je bilo aktivnih le približno 3.600 (1.400 zdravil).

pa je skrbela za potrebno zalogo v lekarni. Potrebe po zdravilih je bilo potrebno javiti vodji lekarne (interna naročilnica), ki je naročala zdravila pri dobaviteljih. Če se je pokazala potreba po novi vrsti zdravila, ki ga še ni bilo na seznamu identov, je moral uporabnik predložiti utemeljeno zahtevo po nabavi ter pridobiti odobritev komisije za zdravila. Tudi ta postopek ni bil formaliziran.

V letu 2000 je strokovni svet bolnišnice sprejel sklep, da lahko vodja lekarne zdravilo z interne naročilnice zamenja z njegovo paralelo, če ni izrecno dogovorjeno drugače. Navedeni ukrep, ki omogoča nabave cenejših generičnih zdravil, ocenjujemo kot učinkovito možnost za racionalizacijo stroškov. Še posebej ob upoštevanju dejstva, da je bolnišnica sklenila dogovora o sodelovanju z dvema proizvajalcema zdravil¹⁴. Dogovora je bolnišnica pri odločanju o ekonomskem vidiku izbire paralel tudi upoštevala. Enako velja za akcijsko ponudbo enega od proizvajalcev zdravil, ki je ponudil rabat za določena zdravila s kratkim rokom uporabe.

Kot eno od značilnosti učinkovitega procesa ugotavljanja potreb smo opredelili tudi združevanje potreb po istovrstnem blagu v enovito naročilo, da bi se dosegli količinski popusti. Bolnišnica v letu 2002 ni imela sklenjenih niti pogodb niti drugih dogovorov z dobavitelji o priznavanju popustov, bonusov ali naravnih rabatov. Zdravila je nabavljala pretežno pri dveh večjih dobaviteljih, občasno pa tudi pri nekaterih manjših. Podrobnejši pregled nabav zdravil je pokazal, da so bile nabave posameznih zdravil razpršene med več dobaviteljev. V vzorec so bile zajete nabave 40 različnih zdravil. V letu 2002 so bolnišnici dva artikla iz vzorca dobavljali 4 dobavitelji, 23 artiklov trije dobavitelji, 8 artiklov sta ji dobavljala dva dobavitelja in le 7 artiklov (17,5 odstotka) je vse leto dobavljal en sam dobavitelj.

¹⁴ Z enim proizvajalcem za določeno zdravilo, ne glede na nabavljeno količino; z drugim pa za celoten asortiman njegovih izdelkov, pri čemer je bila višina rabata odvisna od obsega njihove nabave.

Primer 1: Dobavitelji posameznih zdravil

Podrobneje smo proučili nabave petih artiklov iz vzorca, katerih skupna vrednost nabav v letu 2002 je bila največja.

<i>Naziv artikla</i>	<i>Dobavitelj(i)</i>	<i>Letna vrednost dobav artikla v tolarjih</i>	<i>Delež v celoletni nabavi</i>	<i>Najnižja cena v tolarjih</i>	<i>Povprečna cena v tolarjih</i>
<i>Eprex amp 4000e</i>	<i>Gopharm</i>	<i>1.770.806</i>	<i>9,6</i>	<i>10.820,46</i>	<i>10.930,90</i>
	<i>Kemofarmacija</i>	<i>13.545.216</i>	<i>73,7</i>	<i>10.603,01</i>	<i>10.801,61</i>
	<i>Salus</i>	<i>3.055.162</i>	<i>16,6</i>	<i>10.603,01</i>	<i>10.833,91</i>
<i>Fragmin amp 5000e</i>	<i>Gopharm</i>	<i>3.862.925</i>	<i>25,2</i>	<i>1.138,22</i>	<i>1.170,58</i>
	<i>Kemofarmacija</i>	<i>5.546.616</i>	<i>36,1</i>	<i>1.138,22</i>	<i>1.167,71</i>
	<i>Salus</i>	<i>5.938.735</i>	<i>38,7</i>	<i>1.138,22</i>	<i>1.162,18</i>
<i>Ciprobay 400 mg 200 ml</i>	<i>Gopharm</i>	<i>1.375.499</i>	<i>9,2</i>	<i>8.493,38</i>	<i>8.596,87</i>
	<i>Kemofarmacija</i>	<i>7.822.837</i>	<i>52,5</i>	<i>8.493,38</i>	<i>8.577,67</i>
	<i>Salus</i>	<i>5.715.769</i>	<i>38,3</i>	<i>8.493,38</i>	<i>8.608,09</i>
<i>Sevorane sol 250 ml</i>	<i>Kemofarmacija</i>	<i>8.783.840</i>	<i>63,6</i>	<i>46.058,94</i>	<i>46.475,35</i>
	<i>Salus</i>	<i>5.034.904</i>	<i>36,4</i>	<i>46.058,94</i>	<i>46.619,48</i>
<i>Eprex amp 2000 e 0,5ml</i>	<i>Gopharm</i>	<i>650,97</i>	<i>6,1</i>	<i>5.301,55</i>	<i>5.417,48</i>
	<i>Kemofarmacija</i>	<i>8.880.723</i>	<i>83,1</i>	<i>5.301,55</i>	<i>5.401,90</i>
	<i>Salus</i>	<i>1.162.309</i>	<i>10,9</i>	<i>5.301,55</i>	<i>5381,06</i>

Štiri od petih artiklov je bolnišnica nabavljala pri treh dobaviteljih, dveh večjih in enemu manjšemu. Pri vseh treh dobaviteljih je dosegala načelno enake cene, manjše razlike v povprečnih cenah so pretežno posledica različne količine nabav v različnih razdobjih. Ker bolnišnica z dobavitelji ni imela podpisanih dogovorov o količinskih popustih in bonusih, sama razpršenost nabav med več dobaviteljev ni imela za posledico neučinkovitosti.

Bolnišnica ni pojasnila, na podlagi kakšnih kriterijev se pri vsakokratni nabavi odloči, pri katerem dobavitelju bo zdravilo naročila. Delno vpliva na izbiro dobavitelja nujnost nabave, saj le eden od dobaviteljev dobavlja zdravila na dan naročila. Na razpršenost nabav med dobavitelje pa je zagotovo vplival tudi slab finančni položaj bolnišnice v letu 2002, saj so nekateri dobavitelji zaradi neplačanih računov limitirali dobave ter pričeli bolnišnici obračunavati zamudne obresti.

1.2.1.2 Priprava letnega načrta nabav

Za zagotavljanje pravočasnih in strokovno izvedenih nabav je nujno, da se za vse vrednostno pomembne nabave izdela načrt nabavnih aktivnosti. Celovit načrt je nenazadnje pomemben zaradi pravočasnega načrtovanja dela, služi pa tudi kot merilo pri ocenjevanju učinkovitosti dela zaposlenih.

Ugotovili smo, da bolnišnica za nabavo zdravil v letu 2002 ni pripravila posebnega načrta nabavnih aktivnosti. Zdravila je naročala večinoma sproti, glede na ugotovljene potrebe posameznih bolnišničnih oddelkov in glede na stanje zalog v bolnišnični lekarni, pri najmanj šestih dobaviteljih. Zaradi slabega finančnega stanja je bolnišnica večinoma vzdrževala le

minimalne zaloge zdravil, kar se je odražalo v velikem številu manjših nabav, razpršenih na več dobaviteljev. S časom se je izoblikovala določena neformalna dinamika naročanja različnih zdravil glede na pogostost in obseg njihove uporabe v bolnišnici (dnevna nabava, tedenska, nabava na 15 dni, enkrat mesečno, nabava po potrebi). Vrednostno so naročanje omejevali mesečni limiti, določeni za posamezne oddelke.

Za učinkovitejšo nabavo bi bolnišnica morala čimbolj natančno ugotoviti potrebe posameznih oddelkov. Na podlagi analiz pretekle porabe, tako po vrstah kot po količini porabljenih zdravil, ter ob upoštevanju utemeljenih novih potreb, bi bilo potrebno vsako leto pripraviti (ažurirati) podatkovno bazo, iz katere bi bile jasno razvidne načrtovane potrebe bolnišnice po zdravilih, ki bi jih bilo mogoče spreminjati le na podlagi formaliziranih postopkov. Zagotoviti bi bilo potrebno še ustrezno združevanje tako ugotovljenih potreb, da bi pridobili različne količinske ugodnosti tudi pri dobaviteljih in ne samo pri proizvajalcih. Na podlagi tako ugotovljenih potreb glede vrste in količine potrebnih zdravil bi bilo potrebno izdelati še terminski načrt nabav (upoštevaje vrednostne limite ter že izoblikovano dinamiko naročanja, pa tudi predviden finančni položaj bolnišnice) ter potrebnih nabavnih aktivnosti. Načrtovanje nabave zdravil le na podlagi skupne vrednosti pretekle porabe ni pregledno in ne predstavlja ustrezne podlage za učinkovito izvajanje nadaljnjih faz v procesu nabave.

Bolnišnica je zatrdila, da je v letu 2003 začela intenzivno racionalizirati porabo zdravil in medicinskih pripomočkov. Odgovorni strokovni delavci so pregledali porabo posameznega materiala ter, zaenkrat neformalno, določili sezname zdravil in materiala, ki jih ne bodo več naročali oziroma jih bodo naročali manj ter tistih, ki jih bodo zamenjali z drugimi. Naslednja faza bo priprava formalnih seznamov in količin. Komisija za zdravila bo pregledala porabo zdravil v smislu ATC klasifikacije, pri čemer so ATC šifre že tudi vnesene v računalniški program. Na področju predpisovanja antibiotikov pa so že bili sprejeti tudi posebni protokoli predpisovanja, ki jih je pripravila komisija za antibiotike, potrdil pa strokovni svet bolnišnice.

1.2.2 Izbira dobaviteljev

S spoznavanjem celotnega procesa izbire dobaviteljev zdravil smo preverjali, ali je bolnišnica ustvarila ustrezne pogoje za izbiro najugodnejšega dobavitelja. Preverjali smo tudi, ali je bil proces izbire zaključen s sklenitvijo kakovostne pogodbe, kar predstavlja temelj za udejanjanje učinkovite izbire v nadaljnjih fazah nabavnega procesa.

1.2.2.1 Priprava postopka izbire

Krog ponudnikov zdravil je znan¹⁵, ponudniki pa se med seboj vsebinsko in količinsko razlikujejo predvsem po obsegu ponudbe. Ne moremo reči, da bi imela bolnišnica izoblikovan poseben profil dobaviteljev za dobavo zdravil, vendar pa je, zaradi vzdrževanja minimalnih zalog in pretežno sprotnega naročanja ob ugotovljenem deficitu, dajala prednost večjim dobaviteljem, ki so imeli bolj organizirano logistično mrežo, potrebno zdravilo pa imeli bolj zanesljivo na voljo. Tako sta več kot 92 odstotkov nabav iz vzorca realizirala dva največja dobavitelja.

Kot je že bilo navedeno, bolnišnica dobaviteljev zdravil ni izbirala po katerem od predpisanih postopkov za oddajo javnih naročil. Z dobavitelji tudi ni sklepala pogodb ali poslovnih

¹⁵ Registrirani so pri Uradu za zdravila.

dogovorov, temveč se je o izbiri dobavitelja odločala ob vsakokratni nabavi. Bolnišnica je zdravila naročala sproti, pri znanih dobaviteljih, pri čemer ni izvedla nobene aktivnosti ali postopka, s katerim bi zagotovila ustrezno konkurenco med njimi, saj je izhajala iz prepričanja, da ceno, kot edino relevantno merilo, določa država in je enaka pri vseh dobaviteljih.

1.2.2.2 Izvedba postopka izbire

Posamezna zdravila je v letu 2002 dobavljala več različnih dobaviteljev. Kriterijev za izbiro določenega dobavitelja pri posameznih nabavah razen nujnih nabav bolnišnica ni pojasnila. S primerjavo datumov spremembe cen 10 zdravil pri različnih dobaviteljih smo želeli preveriti, ali je bolnišnica, ob danih pomanjkljivostih v predhodnih fazah postopka, vendarle poskrbela za čim bolj gospodarno porabo sredstev vsaj ob sami nabavi.

Na podlagi prikazanega primera 2, ki zajema 10 zdravil iz vzorca z največjo letno vrednostjo nabav, je mogoče zaključiti, da bolnišnica ni vedno nabavljala zdravil po najnižji ceni. Posebej pa velja opozoriti, da je v vseh primerih nabavljala zdravila po ceni, ki jo je v celoti določil dobavitelj sam. Bolnišnica je pojasnila, da zaradi nerednega plačevanja računov ni mogla dobaviteljem postavljati nikakršnih zahtev glede cen oziroma jim predlagati priznavanja določenih popustov ali bonusov. Kljub temu, da bolnišnica v letu 2002 ni bila reden plačnik svojih obveznosti do dobaviteljev, ocenjujemo, da bi lahko izkoristila svoja pogajalska izhodišča, utemeljena na količini nabavljenih zdravil, in z izvedbo ustreznega postopka izbire med možnimi dobavitelji spodbudila konkurenco, da bi dosegla nižje cene in morebitne druge ugodnosti.

Primer 2: Primerjava datumov spremembe cen 10 zdravil pri različnih dobaviteljih

Pri obravnavi razpršenosti nabav smo ocenili, da razpršenost sama po sebi ni vplivala na učinkovitost, saj so se povprečne cene posameznih dobaviteljev le malo razlikovale. Razlike smo pripisali predvsem različnemu obsegu nabave pri posameznem dobavitelju v različnih obdobjih. Za ista zdravila ter še za 5 drugih smo skušali ugotoviti, ali so v letu 2002 obstajale nabave, ki bi jih bilo mogoče opraviti ceneje pri drugem dobavitelju.

Naziv artikla in šifra	Dobavitelj	Prva cena v tolarjih	Datum zadnje nabave po tej ceni	Nova cena I v tolarjih	Datum prve nabave po ceni I	Datum zadnje nabave po ceni I	Nova cena II v tolarjih	Datum prve nabave po ceni II	Na določen datum je obstajal cenejši dobavitelj
<u>Eprex amp 4000e</u>	Gopharm			10.820,46	31.7.2002	4.9.2002	10.995,87	13.11.2002	ne
2487	Kemofarmacija	10.603,01	1.3.2002	10.820,46	15.3.2002	28.8.2002	10.995,87	2.10.2002	ne
	Salus	10.603,01	31.1.2002	10.820,46	12.8.2002	16.9.2002	10.995,87	20.9.2002	ne
<u>Fragmin amp 5000 e</u>	Gopharm	1.138,22	23.1.2002	1.161,68	6.3.2002	2.10.2002	1.207,11	23.10.2002	ne
2968	Kemofarmacija	1.138,22	26.2.2002	1.161,68	21.3.2002	20.8.2002	1.207,11	22.10.2002	ne
	Salus	1.138,22	18.2.2002	1.161,68	26.3.2002	16.9.2002	1.207,11	30.9.2002	da
<u>Ciprobay 400 mg</u>	Gopharm	8.611,65	18.9.2002	8.493,38	11.12.2002				ne
1637	Kemofarmacija	8.611,65	3.10.2002	8.493,38	23.10.2002				ne
	Salus	8.611,65	4.10.2002	8.493,38	18.11.2002				ne
<u>Sevorane sol 250 ml</u>	Kemofarmacija	46.058,95	26.8.2002	48.076,89	15.11.2002				ne
8265	Salus	46.058,94	25.9.2002	48.076,89	14.10.2002				ne
<u>Eprex amp 2000 e 0,5ml</u>	Gopharm	5.301,55	15.1.2002	5.410,32	31.7.2002	4.9.2002	5.496,19	4.12.2002	ne
2488	Kemofarmacija	5.301,55	1.3.2002	5.410,32	6.3.2002	21.8.2002	5.496,19	2.10.2002	ne
	Salus	5.301,55	4.2.2002	5.410,32	16.8.2002	13.9.2002	5.496,19	20.9.2002	ne
<u>Tamicin inj 10x1g</u>	Gopharm	2.117,70	6.3.2002	2.163,06	3.5.2002	19.6.2002	2.207,43	2.10.2002	ne
8773	Kemofarmacija	2.117,70	15.2.2002	2.163,06	5.4.2002	12.9.2002	2.207,43	8.10.2002	ne
	Salus	2.117,70	25.2.2002	2.163,06	12.3.2002	24.9.2002	2.207,43	7.10.2002	ne
<u>Diprivan amp 5x 200mg</u>	Gopharm						1.258,92	13.11.2002	ne
2085	Kemofarmacija	1.024,07	9.1.2002	1.233,82	25.1.2002	22.2.2002	1.258,92	8.3.2002	da
	Salus	995,7	28.2.2002	1.015,95	7.3.2002	15.7.2002	1.258,92	22.8.2002	ne
<u>Amoksiklav amp 5x1,2g</u>	Gopharm	819,17	13.2.2002	836,75	16.5.2002	28.8.2002	852,81	30.10.2002	ne
465	Kemofarmacija	819,17	10.3.2002	836,75	18.3.2002	12.9.2002	852,81	11.10.2002	ne
	Salus	819,17	28.2.2002	836,75	4.4.2002	25.9.2002	852,81	4.10.2002	ne
<u>Fiziološka 100ml-braun</u>	Kemofarmacija	271,14	12.6.2002	260,29	18.6.2002				ne
2622	Salus	271,14	17.6.2002	260,29	20.6.2002				ne
<u>Solutio natrii chl.is.amp</u>	Gopharm	67,22	27.12.2002						ne
8042	Kemofarmacija	67,22	30.12.2002						ne
	Salus	67,22	12.12.2002						ne

V dveh primerih smo ugotovili, da bi bolnišnica na določen datum lahko naročila artikel ceneje, če bi ga nabavila pri drugem dobavitelju. Gre za nabave Fragmin ampul pri Salusu ter Diprivan ampul pri Kemofarmaciji. Diprivan ampule je bolnišnica vse do konca februarja pri Salusu nabavljala po 995,7 tolarjev, medtem ko jih je pri Kemofarmaciji do 9. januarja nabavljala po 1.024,07 tolarjev, skoraj do konca februarja pa po 1.233,82 tolarjev. V tem obdobju je bolnišnica pri Salusu nabavila 450 ampul, pri Kemofarmaciji pa 500 ampul, za katere je plačala 596 tisoč tolarjev. Če bi teh 500 ampul v tem razdobju nabavila pri Salusu, bi zanje plačala le 498 tisoč tolarjev, kar je za 19,7 odstotka manj. Ceni Salusa in Kemofarmacije sta se dokončno izenačili šele avgusta. Izračun za vse leto 2002 je pokazal, da bi z nabavo pri Salusu bolnišnica prihranila več kot 200 tisoč tolarjev.

1.2.2.3 Sklenitev pogodbe

Postopek izbire dobavitelja se zaključi s sklenitvijo pogodbe. V skladu s temeljnimi načeli javnega naročanja je potrebno javna sredstva porabiti pregledno, v okviru pogodbe in predmeta pogodbe. Ocenjujemo, da mora za učinkovito izvajanje sklenjene pogodbe subjekt, ki je zadolžen za neposredno nabavo¹⁶, v pogodbi jasno določiti naslednje elemente:

- blago in material, ki sta predmet pogodbe,
- kakovost predmeta pogodbe oziroma merila te kakovosti,
- sestavine dogovorjene cene,
- možnosti in pogoje za spremembo dogovorjene cene,
- rok dobave in rok plačila,
- sankcije za nepravilno izvajanje pogodbe.

Bolnišnica ni sklepala pogodb z dobavitelji zdravil, zato v tem delu ocenjujemo postopek za nabavo zdravil kot popolnoma neučinkovit.

1.2.3 Upravljanje pogodb

V vsak proces nabave mora biti vgrajen tudi ustrezen nadzor nad izvajanjem pogodb, še posebej pa je nadzor pomemben pri stalnih nabavah, ki potekajo dlje časa. Z upravljanjem pogodb razumemo celovit nadzor nad izvajanjem pogodb in morebitnih drugih dogovorov, ki mora biti pravočasen, predvsem pa učinkovit, kar pomeni, da odstopanja ne le odkriva, ampak tudi preprečuje. Za naročnika je predvsem pomembno, da dobavitelj blago dobavi v dogovorjenem roku, v dogovorjeni količini in kvaliteti ter po dogovorjeni ceni, ki mu jo je naročnik dolžan izplačati v dogovorjenem plačilnem roku. Zato mora naročnik zagotoviti, da so ustrezna varovala vgrajena v samo pogodbo in da se nabave tudi dejansko izvajajo v skladu s pogodbo.

1.2.3.1 Naročanje po pogodbi

Bolnišnica pogodb z dobavitelji zdravil sicer ni sklepala, kljub temu pa smo na izbranem vzorcu nabav zdravil poizkusili izračunati nekatere kazalnike, za katere smo ocenili, da bi odražali učinkovitost upravljanja pogodb. Rezultati oziroma vrednosti kazalnikov, ki smo jih lahko izračunali za bolnišnico, imajo predvsem primerjalni pomen¹⁷. Poizkušali smo ugotoviti odzivnost in zanesljivost dobaviteljev ter količinsko in kakovostno ustreznost dobavljenega blaga, gibanje cen v proučevanem obdobju ter obračanje zalog.

Odzivnost dobaviteljev: Cilj naročnika je, da naročeno blago dobi v čim krajšem času. Zato bi moral naročnik spremljati, kako to zahtevo izpolnjuje vsak posamezen dobavitelj. Odzivnost dobaviteljev smo želeli preizkusiti tako, da bi za vsako posamezno nabavo, zajeto v vzorec, ugotavljali dejanski dobavni rok (število dni od naročila do prevzema zdravila).

Dejanski dobavni rok zdravil je bil od 0 (pri enem dobavitelju) do največ 6 dni razen pri enem dobavitelju, pri katerem je ta rok znašal kar 127 dni. V povprečju je znašal dobavni rok 3,9 dni (ob neupoštevanju omenjenega izjemnega primera pa 1,3 dni).

¹⁶ Ta subjekt navadno ne sodeluje pri postopkih izbire in z njimi ni (podrobneje) seznanjen.

¹⁷ Primerjava z drugimi bolnišnicami, ki so sklepale pogodbe z dobavitelji.

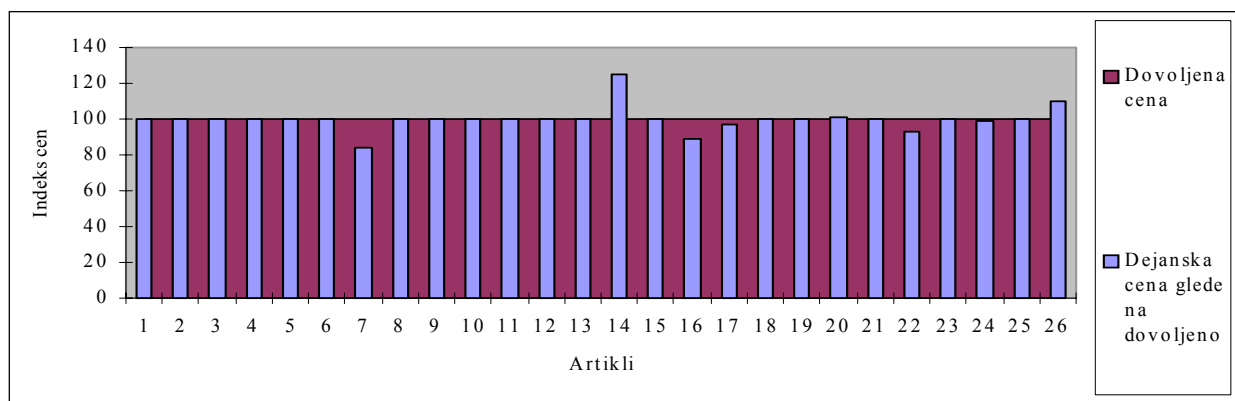
Zanesljivost dobaviteljev: Cilj naročnika je, da blago dobi pravočasno glede na potrebe poslovnega procesa. Dejanski dobavni rok zato dobi pravo vrednost šele, ko ga primerjamo z zahtevanim dobavnim rokom, torej s pogodbeno določenim rokom oziroma rokom, navedenim na naročilnici.

Kot je bilo že navedeno, bolnišnica za nabavo zdravil ni sklepala pogodb, prav tako naročil ni izvajala prek naročilnic, zato dogovorjenega dobavnega roka ni bilo mogoče ugotoviti, s tem pa tudi ne preveriti zanesljivosti dobaviteljev.

Ustreznost dobavljenega blaga: S primerjavo števila ali vrednosti reklamacij v skupnem številu ali vrednosti nabav pri posameznem dobavitelju smo želeli oceniti ustreznost dobavljenega blaga. Bolnišnica je vodila knjigo reklamacij, v kateri je v letu 2002 evidentirano 172 reklamacij¹⁸. Glede na to, da podobne evidence druge bolnišnice niso vodile ter kazalnik tako ne bi imel primerjalne vrednosti, kazalnika ustreznosti dobaviteljev nismo izračunali.

Gibanje cen v proučevanem obdobju: Spremljali smo rast cen posameznih izbranih zdravil v letu 2002 in cene, ki so veljale v decembru, primerjali z dovoljenimi cenami po ceniku Urada RS za zdravila. Analiza zbranih podatkov (podrobneje so navedeni v tabeli 2 v prilogi) za 26 izbranih zdravil kaže, da se je pri večini zdravil (73 odstotkov) cena v proučevanem obdobju zvečala, pri 15 odstotkih je ostala vse leto nespremenjena, pri 12 odstotkih pa se je celo znižala. Izstopata predvsem dve zdravili: pri enem se je cena povečala kar za 37 odstotkov, pri drugem pa se je znižala za skoraj 21 odstotkov. V povprečju so se cene od januarja do decembra 2002 povečale za 3,2 odstotka. Cene, po katerih je bolnišnica nabavljala navedena zdravila v decembru 2002, so v povprečju dosegale 99,95 odstotka vrednosti dovoljene cene. Dovoljeno ceno je presegalo 9 zdravil¹⁹, dosegalo jo je 10 zdravil, pri 7 zdravilih pa je bila nabavna cena nižja od dovoljene (slika 3).

Slika 3: Dejanska in dovoljena cena zdravil v decembru 2002

Obračanje zalog: Učinkovitost usklajevanja nabave in porabe zdravil, zajetih v vzorec, smo analizirali s pomočjo koeficienta obračanja zalog, ki predstavlja število obratov enote artikla v proučevanem obdobju. Cilj naročnika mora biti čim hitrejša obračanje zalog (čim večja vrednost kazalnika), kar pomeni, da nabava sledi porabi s čim manjšimi zalogami, ki predstavljajo za zavod strošek (financiranja). Koeficient za leto 2002 znaša 58,4 kar pomeni, da je zaloga zdravil v povprečju zadoščala za 6 dni.

¹⁸ Skupno za zdravila in material.

¹⁹ Večinoma le za nekaj stotinov.

Navedeni kazalniki imajo le omejeno vrednost, ker so izračunani na podlagi različnih in glede na obseg nabav zdravil ter število različnih artiklov zelo majhnih vzorcev, ki zato niso reprezentativni. Navajamo jih kot primer možnega pristopa k učinkovitejšemu upravljanju pogodb. Opisani pristop pa bi pravo vrednost dobil šele z možnostjo spremljanja kazalnikov v daljšem časovnem obdobju, predvsem pa s primerjavo z drugimi izvajalci zdravstvene dejavnosti.

1.2.3.2 Ocena izvajanja pogodbe

Pri bolnišnici ne moremo govoriti o ocenjevanju izvajanja pogodb, temveč le o spremljanju nabave posameznih artiklov.

Bolnišnica ni imela z navodili formaliziranega postopka spremljanja izvajanja pogodb oziroma nabave na sploh. Šifranti, ki jih je uporabljala lekarna za evidentiranje artiklov v materialnih evidencah, niso bili zasnovani tako, da bi omogočali hiter pregled nabave in porabe po posameznih skupinah istovrstnih zdravil, saj številke identov niso bile oblikovane na način, ki bi upošteval istovrstnost različnih zdravil.

Bolnišnica je pojasnila, da vnos ATC šifer zdravil v računalniške sezname, ki je bil izveden v letu 2003, predstavlja možno podlago za spremljanje porabe po posameznih skupinah istovrstnih zdravil.

Za nabavo zdravil je bila v celoti zadolžena bolnišnična lekarna. Po trditvah bolnišnice se je dejanska dobava količinsko in glede na dogovorjene dobavne roke spremljala na podlagi evidenc naročil. Vodja lekarne je cene preverjala ustno. Evidence naročil v lekarni so ročne, naročanje pa je potekalo po telefonu. Sledi količinske kontrole in kontrole cen ni bilo mogoče ugotoviti. Razlog za nedokumentiranost ustreznih kontrol naj bi bil, po trditvah bolnišnice, preobremenjenost vodje lekarne.

Ugotavljamo, da je bila vodja lekarne dejansko preobremenjena z nalogami. Kontrolne naloge (in tudi druge) bi bilo potrebno primerno porazdeliti, predvsem pa mora bolnišnica čimprej nabaviti ustrezne računalniške programe, s katerimi bo večino kontrol mogoče opravljati avtomatično.

Bolnišnica je na razčiščevalnem sestanku pojasnila, da je izbor najugodnejšega ponudnika za dobavo poslovno informacijskega sistema znan, tako da že načrtuje podpis pogodbe.

2. Nabava medicinskega potrošnega materiala

V letu 2002 je bolnišnica nabavila medicinski potrošni material v skupni vrednosti 783.161 tisoč dolarjev. Medicinski potrošni material je bolnišnica v letu 2002 dejansko nabavljala na podlagi 32 pogodb v skupni vrednosti 505.291 tisoč dolarjev. V omejenem postopku je bilo podpisanih 26 pogodb v skupni vrednosti 386.616 tisoč dolarjev, v postopkih s pogajanjem 3 pogodbe v skupni vrednosti 70.338 tisoč dolarjev in v postopkih za oddajo javnih naročil male vrednosti 1 pogodba v vrednosti 5.405 tisoč dolarjev. Bolnišnica je material naročala tudi na podlagi 2 podaljšanih pogodb iz prejšnjih let²⁰ ter neposredno z naročilnicami ali po telefonu.

²⁰ Gre za material iz vzorca.

2.1 Pravilnost

Pravilnost nabave medicinskega potrošnega materiala smo preverjali na podlagi statistično izbranega vzorca nabav. V vzorec je bilo zajetih 96 nabav medicinskega potrošnega materiala. Skupna vrednost nabav v vzorcu je znašala 22.103 tisoč tolarjev, kar predstavlja 14,1 odstotka letne vrednosti nabav teh artiklov oziroma 2 odstotka vseh nabav zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002. V vzorec izbranih 96 artiklov je dobavilo 25 različnih dobaviteljev. Skupna vrednost nabav, zajetih v vzorec, predstavlja 2,1 odstotka letne realizacije nabav bolnišnice pri navedenih dobaviteljih.

Največ nabav iz vzorca je bilo izvedenih na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene v omejenem postopku oddaje javnega naročila, vrednostno pa prevladujejo nabave neposredno pri dobaviteljih, ki niso bili izbrani po predpisanem postopku. V petih odstotkih so nabave temeljile na postopku s pogajanjem ter na podaljšanih pogodbah iz preteklih let. Delež nabav, oddanih po postopku za javna naročila male vrednosti, je bil zanemarljiv. Podrobnejši podatki so predstavljeni v tabeli 2.

Tabela 2: Analiza vzorca glede na izvedeni postopek oddaje javnega naročila

Vrsta podlage	Število nabav	V odstotkih	Vrednost nabav v tolarjih	V odstotkih
Omejeni postopek	42	43,8	3.922.141	17,7
Postopek s pogajanjem	5	5,2	1.594.464	7,2
Postopek za oddajo JN male vrednosti	1	1,0	19.900	0,1
Neposredne nabave	31	32,3	9.079.080	41,1
Izjeme po 2. členu ZJN-1	8	8,3	3.885.432	17,6
Pogodbe iz prejšnjih let	5	5,2	1.154.800	5,2
Naročeno v letu 2001	4	4,2	2.446.863	11,1
SKUPAJ	96	100,0	22.102.680	100,0

Pri preverjanju smo ugotovili naslednje nepravilnosti:

- Dobavitelj ni bil izbran v predpisanem postopku

Tovrstno nepravilnost smo opredelili v več primerih, skupno pa jim je, da bolnišnica ni izkazala izbire dobavitelja v postopku, ki ga predpisujeta zakon ali notranji akt²¹:

- v 14 primerih (17,7 odstotka) je bolnišnica nabavila medicinsko potrošni material neposredno od dobaviteljev, ne da bi izvedla ustrezni postopek v skladu z zakonom oziroma Navodilom za oddajo naročil male vrednosti;
- v enem primeru (1,0 odstotka) je artikel, ki sicer ni bil predmet omejenega postopka, po smislu pa sodi v eno od skupin materiala iz razpisne dokumentacije, naročila neposredno pri dobavitelju, ki je bil izbran za dobavo blaga iz te skupine;
- v dveh primerih (2,1 odstotka) je material naročila na podlagi aneksa k pogodbi iz leta

²¹ Kot nepravilne nismo šteli tistih nabav, pri katerih je bolnišnica artikel naročila manj kot trikrat letno (torej ni šlo za t.i. stalne nabave), skupna letna vrednost nabav takšnega artikla pa hkrati ni presegala 500.000 tolarjev (meja, nad katero Navodila za oddajo naročil male vrednosti zahtevajo preveritev cen pri vsaj dveh ponudnikih tudi pri posameznih nabavah in priložitev dokazil o izvedeni preveritvi).

1998, sklenjeni za enoletno obdobje v letih 1998 in 1999 in ni določala možnosti podaljšanja;

- v 8 primerih (8,3 odstotka), za katere je bolnišnica zatrjevala, da gre za edinega dobavitelja določenega artikla, ekskluzivna pravica tega dobavitelja ni bila izkazana (ni bila predložena izjava proizvajalca o izključni pravici do prodaje oziroma ni šlo za izključno pravico do prodaje, temveč le za uradne ali generalne zastopnike).
 - v 3 primerih (3,1 odstotka), za katere je bolnišnica nabavo pri določenem dobavitelju utemeljevala s tem, da je le material, ki ga dobavlja izbrani dobavitelj, kompatibilen z instrumenti ali opremo bolnišnice, zatrjevana kompatibilnost ni bila izkazana.
- Nabava ni bila opravljena pri dobavitelju, izbranem v ustreznem postopku

Gre za 10 primerov (10,4 odstotka), ko je bolnišnica izvedla ustrezen postopek izbire za nabavo določenega materiala, vendar pa nabava ni bila opravljena pri tako izbranem dobavitelju. Dejansko tudi v teh primerih bolnišnica, poleg tega, da je kršila prvi odstavek 6. člena ZJN-1, ni izvedla ustreznega postopka izbire. Izjema so le primeri, za katere je naknadno ugotovila, da izbrani dobavitelj ne ponuja ustreznega artikla, ki ga je mogoče dobiti le pri ekskluzivnem dobavitelju. V nekaterih primerih obravnavanih nabav bolnišnica celo niti enkrat v letu 2002 artikla ni naročila pri dobavitelju, izbranem v ustreznem postopku. Poleg tega smo odkrili še 6 primerov, pri katerih je bila nabava, zajeta v vzorec, sicer opravljena pri izbranem dobavitelju, vendar pa je bolnišnica tak material v letu 2002 naročala tudi pri drugih dobaviteljih.

Bolnišnica pojasnjuje, da je do opisanih primerov prihajalo zaradi deficitarnosti pri izbranem dobavitelju, zamika dobav in drugih vzrokov. Večinoma je bilo takšno ravnanje potrebno zaradi majhnih zalog, ki so bile posledica neugodnega poslovanja, material pa je bolnišnica nujno potrebovala.

- Podvajanje podlag za nabavo

V treh primerih (3,13 odstotka) sta v določenem časovnem obdobju za nabavo nekega artikla obstajali dve veljavni pogodbi in s tem dva različna dobavitelja, s čimer je bil izničen namen predpisov o javnem naročanju.

- Nabava po prevelikih cenah

V tretjem odstavku 51. člena ZJN-1 je določeno, da naročnik, če uporabi najnižjo ceno kot edino merilo, po sklenitvi pogodbe izvajalcu ne sme priznavati naknadnega povišanja cen. Bolnišnica je v vseh sklenjenih pogodbah predvidela možnost povečanja cen v skladu z rastjo cen življenjskih potrebščin. Dejansko smo povišanje cen in s tem kršitev 51.člena ZJN-1 ugotovili pri 23 nabavah iz vzorca. Cene, po katerih je bolnišnica nabavila določene artikla, so ponujene cene presegale od 0,4 do 238,6 odstotka. Pri šestih nabavah, pri katerih je razlika med ponujeno in zaračunano ceno presegala rast cen življenjskih potrebščin v letu 2002²², je šlo hkrati tudi za kršitev prvega odstavka 6. člena ZJN-1.

- Naročanje brez ustreznih podlag in instrumentov

Pri nabavi medicinskega potrošnega materiala je bilo v 42 primerih iz vzorca ugotovljeno, da nabava ni imela podlage v sklenjeni pogodbi. ZJN-1 v prvem odstavku 6. člena določa, da se lahko sredstva porabijo samo v okviru pogodbe. Tudi Navodilo za oddajo naročil

²² Za leto 2002 je znašal indeks rasti cen življenjskih potrebščin 107,2.

male vrednosti v 17. členu določa, da kadar je predmet naročila stalna dobava blaga, ki je po obsegu in časovno ni mogoče vnaprej določiti, je potrebno skleniti letno pogodbo za nabavo blaga. Navodilo predpisuje tudi obvezno naročanje blaga z naročilnicami, ki je podrobneje opredeljeno v Pravilniku o izdajanju naročilnic. Bolnišnica je v 52 primerih nabav iz vzorca material naročila po telefonu, s čimer je kršila navedena notranja akta.

Bolnišnica je zatrdila, da sedaj vsa naročila razen pri dveh največjih dobaviteljih izvaja v pisni obliki.

Ugotavljamo, da je prišlo do vsaj ene od zgoraj opisanih nepravilnosti pri 86 primerih nabav iz vzorca. V 8 primerih je bila neizdaja naročilnice edina nepravilnost – teh primerov pri vrednostni oceni nepravilnosti nismo upoštevali. Skupna vrednost nepravilnih nabav iz vzorca znaša 13.791 tisoč tolarjev, kar predstavlja 75,4 odstotka vrednosti vzorca²³. Na podlagi navedenega ocenjujemo, da je bilo v letu 2002 nepravilno oddanih skupaj za 590.503 tisoč tolarjev naročil, kar predstavlja 52,6 odstotka vseh nabav zdravil in medicinskega potrošnega materiala letu 2002.

2.2 Učinkovitost

Učinkovitost sistema nabave medicinsko potrošnega materiala smo presojali ob upoštevanju kriterijev, navedenih v točki 1.2.

2.2.1 Ugotavljanje potreb

2.2.1.1 Določitev ciljev

Osnovna značilnost vseh postopkov oddaje javnih naročil za nabavo medicinskega potrošnega materiala je, da gre za veliko število različnih artiklov, katerih nabava mora biti strokovno utemeljena. Število ponudnikov, ki nastopajo na trgu, je načeloma znano, saj morajo dobavitelji za trgovanje s tem materialom izpolnjevati določene pogoje in se v okviru zahtev, ki jih postavlja zakon²⁴, vpisati v register dobaviteljev ter artikle registrirati pri Uradu RS za zdravila.

Ponudba na področju medicinskega potrošnega materiala se zelo hitro spreminja, prav tako pa se spreminjajo tudi zahteve uporabnikov. Da bi bolnišnica zagotovila ustrezne specifikacije naročil tako z vidika skladnosti s potrebami uporabnikov kot tudi z vidika objektivnosti in jasnosti do dobaviteljev, morajo pristojne službe stalno spremljati dogajanje na trgu, hkrati pa poznati zahteve stroke ozko specializiranih področij. S pristojnimi službami v tem primeru označujemo predvsem nabavno službo, katere naloga je spremljanje finančnega vidika nabav, ter uporabnike – strokovnjake iz posameznih oddelkov.

V letu 2002 bolnišnica dejansko ni imela organizirane nabavne službe. Na novo jo je formirala šele proti koncu leta 2003, ko je sprejela tudi nov Pravilnik o naročanju blaga in storitev v Splošni bolnišnici Jesenice. Vendar ta pravilnik ne ureja področja nabave zdravil in medicinskega potrošnega materiala, kar pomeni, da nabavna služba ne opravlja svojih nalog

²³ Pri vrednotenju nismo upoštevali nabave pod št. vzorca 150, ker je šlo v tem primeru za spreminjanje enote mere in ne za nabavo v pravem pomenu.

²⁴ Zakon o zdravilih in medicinskih pripomočkih (Uradni list RS, št. 101/99, 70/00, 7/02, 13/02, 67/02).

na tem področju. *Bolnišnica pojasnjuje, da gre za zavestno odločitev o tem, da se nabavna služba najprej loti dela na področjih, ki so strokovno manj zahtevna. Zaposleni v tej službi se intenzivno izobražujejo na področju oddaje javnih naročil, tako da bo ta služba v prihodnosti lahko začela opravljati naloge na področju nabave zdravil in medicinskega materiala.*

Ogrodje seznama artiklov, za katere se naročila oddajajo v skladu s pravili javnega naročanja, je nastalo v letu 1998²⁵. Oblikovala ga je strokovna komisija (v sodelovanju z odgovornimi vodji oddelkov ter uporabniki materialov), ki je uporabila kriterije vrednosti nabav posameznih artiklov v preteklosti ter množičnost nabav. Zaradi pomanjkanja ustreznega kadra in ustrezne programske opreme je bilo število 'razpisnih' artiklov omejeno, saj bi sicer, po pojasnilu bolnišnice, projekt javnega razpisa presegel zmožnosti bolnišnice. 'Razpisni' material je bil razdeljen na manjše skupine glede na uporabo. Vsako leto se je seznam ob sodelovanju uporabnikov materiala ažuriral, tako da se je preverilo, ali se bo artikel na spisku v prihodnosti še uporabljal ter v kakšnih količinah. Blago s seznama se je oddajalo z enim postopkom javnega naročila.

S seznama so bili načrtno izvzeti artikli, za katere je bilo znano, da obstaja le en dobavitelj, in tisti, za dobavo katerih je bolnišnica že imela sklenjene pogodbe. Na načelni ravni lahko izvezanje artiklov, za katere je bolnišnica - na podlagi spremljanja dogajanja na trgu - ugotovila, da jih dobavlja le ekskluzivni dobavitelj, ocenimo kot učinkovito. V praksi pa se je pokazalo, da bolnišnica ni zadosti natančno poznala razmer na tržišču, saj je v 3 od 8 takšnih primerov iz vzorca naročilo oddala dobavitelju, ki dejansko ni imel izključne pravice prodaje določenega artikla na območju Slovenije oziroma takšne pravice ni izkazal.

V dveh primerih nabav iz vzorca je bilo tudi ugotovljeno, da sta zunaj seznama 'razpisnih' artiklov ostala artikla, ki sta nedvomno sodila v eno izmed (pod)skupin. Oba artikla je bolnišnica nabavila pri ponudnikih, ki sta bila izbrana za dobavo materiala v ustreznih podskupinah.

V letu 2002 se je bolnišnica odločila za oddajo javnega naročila za medicinski potrošni material po postopku, ki ga sama imenuje 'zaprti postopek'. Bistvo tega, sicer klasičnega omejenega postopka, je bilo v določitvi izbire najugodnejšega ponudnika z uporabo kriterija najnižje cene za posamezno podskupino kot celoto. Zaradi takšne odločitve je strokovna komisija, po posvetu z odgovornimi predstavniki stroke v omenjenem letu oblikovala bistveno več podskupin kot v prejšnjih razpisih.

Bolnišnica je predvidela splošno skupino (K), kamor je razvrstila medicinske pripomočke, ki niso sodili v nobeno od preostalih skupin. Ta skupina je imela največ podskupin in je bila tudi vrednostno najobsežnejša. Kljub temu pa smo v točki 2.1 ugotovili, da je bolnišnica kar v 32,2 odstotka primerov iz vzorca (ki predstavljajo več kot 40 odstotkov vrednosti vzorca) material naročila, ne da bi izbrala dobavitelja v ustreznem postopku. Letne vrednosti tako naročenega materiala so segale od 5 tisoč tolarjev pa vse do 12.678 tisoč tolarjev. Najvišja vrednost se nanaša na artikel, ki sodi med dializni material, naročen pri ekskluzivnem dobavitelju, pred izvedbo ustreznega postopka. Naročilo za hemodializni material (del dializnega materiala) je bolnišnica tudi načrtovala oddati po omejenem postopku. V ta namen je pripravila spisek 'razpisnih' artiklov tudi s tega področja.

Glede na vse navedeno lahko ugotovimo, da določitev ciljev, zgolj v obliki priprave seznama 'razpisnih' artiklov na opisani način, ni bila učinkovita (primer 3).

²⁵ Takrat je bolnišnica prvič izvedla javni razpis za tovrstni material.

Primer 3: Oblikovanje skupin in podskupin medicinskega potrošnega materiala za oddajo naročil v letu 2002

Bolnišnica je razpisala naslednje skupine medicinskega potrošnega materiala:

- A Obvezilni material (3 podskupine)*
- B Material za inkontinenco (3 podskupine)*
- C Material za stomo*
- D Sredstva za higieno in dezinfekcijo (4 podskupine)*
- E Material za vakuumski odvzem krvi*
- F Infuzijski in transfuzijski sistemi (3 podskupine)*
- G Intravenozne kanile, katetri periferni venski, katetri centralni venski (3 podskupine)*
- H Elektrode*
- I RTG filmi in kemikalije (3 podskupine)*
- J Rokavice (4 podskupine)*
- K Ostali medicinski pripomočki (9 podskupin)*
- L Diagnostična sredstva in vitro (4 podskupine)*
- M Šivalni material (5 podskupin)*
- N Endoproteze kolkov*
- O Material za endoskopsko kirurgijo in mehanski šiv za klasično kirurgijo (2 podskupini)*
- P Osteosintetski material (6 podskupin)*
- R Enteralna prehrana, sonde in sistemi za hranjenje (3 podskupine)*
- S Material za sterilizacijo (2 podskupini)*

Bolnišnica je tako načrtovala oddajo naročila v 58 sklopih. Vrednosti²⁶ posameznih podskupin (sklopov) so se gibale od 125 tisoč tolarjev do 40.328 tisoč tolarjev, povprečno pa je znašala vrednost sklopa 7.485 tisoč tolarjev. Vrednosti posameznih skupin so znašale od 647 tisoč tolarjev do 77.416 tisoč tolarjev, v povprečju pa je znašala vrednost vsake od 18 skupin 24.122 tisoč tolarjev.

Bolnišnica tudi ni imela določenih standardov za posamezne skupine oziroma podskupine materiala, kar otežuje presojo upravičenosti in smotrnosti nabav, zlasti tudi s stališča možnosti presoje utemeljenosti ugovorov uporabnikov materiala o slabi kakovosti²⁷. Zanimivo pa je, da so se uporabniki večkrat sklicevali, da nekateri artikli ne dosegajo predpisanih standardov kakovosti, in jih kot neustrezne zavračali. Prav tako bolnišnica ni imela jasnih navodil o načinu utemeljitve potrebe po posamezni vrsti blaga – ne pri razporejanju na listo 'razpisnih' artiklov in ne pri neposrednem naročanju artiklov. Ugotavljanje potreb po nabavi določenega artikla je tako, zlasti pri neposredno naročenih artiklih, dejansko temeljilo na individualnih mnenjih uporabnikov, izraženimi bodisi s preteklo porabo bodisi z zahtevami po novih nabavah. Po pojasnilu bolnišnice so bile nove zahteve sicer skrbno proučene in analizirane tudi z ekonomskega stališča, vendar dokumentacija o tem ne obstaja.

2.2.1.2 Priprava letnega načrta nabav

Plan nabav medicinskega potrošnega materiala za leto 2002 je obstajal le kot del finančnega načrta bolnišnice. V njem je bila opredeljena skupna nabava zdravil in medicinskega potrošnega materiala, vrednostno in po posameznih enotah. Predvidena letna vrednost je temeljila na podatkih o porabi v preteklem letu. Bolnišnica za namene načrtovanja ni ugotavljala vrste in količine potrebnih artiklov, ni ocenila njihove skupne vrednosti po skupinah in podskupinah in ni izdelala okvirnega terminskega načrta nabavnih aktivnosti

²⁶ Gre za pogodbene vrednosti, bolnišnica v razpisni dokumentaciji namreč ni določila predvidene vrednosti posamezne podskupine.

²⁷ Dejansko upravičenost in smotrnost nabav bi lahko ustrezno presojali le na podlagi sprejetih in splošno veljavnih standardov, ki bi bili obvezni za vse izvajalce javne zdravstvene službe v državi. Za takšno podlago bo moralo poskrbeti Ministrstvo za zdravje na sistemski ravni.

glede medicinskega potrošnega materiala kot celote. V drugi polovici leta 2001 je bil sicer izdelan Terminski načrt aktivnosti v zvezi z izvedbo javnih naročil za leto 2002, ki se je nanašal na vsa javna naročila bolnišnice. Delno je bil povzet v sklepu o pričetku oddaje javnega naročila za dobavo medicinskih pripomočkov, ki pa se je seveda nanašal le na 'razpisane' artikle. Zanje so bile določene tudi predvidene količine (vendar šele v razpisni dokumentaciji). Okvirni datumi za izvedbo posameznih opravil v postopku so bili določeni tudi v sklepih o pričetku postopka s pogajanjem. V tovrstnih sklepih je bila določena tudi predvidena vrednost naročila. Oboje velja tudi za sklep o pričetku postopka oddaje javnega naročila za medicinske pripomočke za hemodializo. Glede ostalih artiklov je bolnišnica uporabljala tako nabavno strategijo kot pri zdravilih – naročala jih je predvsem na podlagi ugotovljene pomanjkljivosti, nekatere pa, na podlagi izkušenj, v rednih intervalih (enkrat tedensko, enkrat na 14 dni, enkrat mesečno).

Primer 4: Primerjava med vrednostjo porabe po posameznih skupinah v letu 2001 ter pogodbeno vrednostjo v letu 2002

Porabo zdravil in zdravstvenega materiala v letu 2001, ki je predstavljala podlago za načrtovanje stroškov tega materiala v letu 2002, je bolnišnica evidentirala na 23 analitičnih kontih. Za potrebe izvedbe postopka za oddajo javnega naročila pa je oblikovala 18 skupin oziroma 58 sklopov. Analitični konti na eni in skupine oziroma sklopi na drugi strani se vsebinsko razlikujejo, tako da primerjave med predvideno celotno porabo posamezne vrste blaga ter vrednostjo pogodb²⁸, sklenjenih za dobavo te vrste blaga, nismo mogli opraviti. Lahko smo opravili le primerjavo med skupno vrednostjo porabe na ustreznih analitičnih kontih zdravstvenega materiala ter skupno vrednostjo sklenjenih pogodb. Poraba medicinskega potrošnega materiala v letu 2001 je bila evidentirana v znesku 678.467 tisoč tolarjev. Skupna vrednost pogodb, sklenjenih (in podaljšanih) za dobavo medicinskega potrošnega materiala v letu 2002, pa je znašala 505.291 tisoč tolarjev, kar predstavlja skoraj 75 odstotkov načrtovanih sredstev²⁹.

Primer 4 kaže, da je bilo načrtovanje porabe, kljub slabostim, ugotovljenim v prejšnjem odstavku, vendarle dokaj učinkovito v smislu pokritosti predvidene nabave z ustreznimi postopki oddaje naročil. Seznam artiklov, za katere je bolnišnica načrtovala izvedbo različnih postopkov za oddajo javnih naročil, je pokrival kar tri četrtine predvidene porabe³⁰.

2.2.2 Izbira dobaviteljev

V tem delu smo ocenjevali izvajanje posameznih aktivnosti, ki v skladu s kriteriji, opredeljenimi v točki 1.2, prispevajo k učinkoviti izvedbi procesa izbire dobaviteljev.

2.2.2.1 Priprava postopka izbire

Priprava postopka izbire je najpomembnejša aktivnost znotraj procesa izbire dobaviteljev. Doseganje namenov priprave postopka namreč bistveno vpliva na izvajanje aktivnosti pri sami izvedbi postopka, delno pa tudi na oblikovanje kakovostne pogodbe. Učinkovita priprava postopka izbire obsega zlasti izbiro ustreznega načina oddaje naročil, določitev ustreznih razpisnih pogojev in objektivnih meril izbire ter utemeljitev načina uporabe meril, vse to pa z namenom, da bi se zagotovila ustrezna konkurenca med ponudniki.

²⁸ To vrednost lahko globalno upoštevamo kot vrednost javnih naročil, oddanih po postopkih javnega naročanja (ker so se edino ti postopki končali s podpisom pogodbe).

²⁹ Pri tej oceni zanemarjamo izkustveno ugotovitev, da se pogodbene vrednosti praviloma razlikujejo od predvidenih vrednosti javnega naročila.

³⁰ Pri tej oceni se ne ukvarjamo z vprašanjem, ali so bili načrtovani postopki tudi dejansko v skladu s predpisi.

Učinkovita priprava postopka izbire je v veliki meri odvisna od ustrezne razmejitve nalog in odgovornosti udeležencev v postopku. Ugotovili smo, da naloge in odgovornosti udeležencev v postopku izbire niso podrobneje določene in razmejene, določeno pa tudi ni, kako mora dokumentacija krožiti. Posebej moteče je, da ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je odgovoren za izbiro postopka za oddajo javnega naročila za posamezne artikle oziroma skupine artiklov. Navodilo za oddajo naročil male vrednosti vsebuje le splošno določbo o odgovornosti vodje lekarne za naročila medicinskega potrošnega materiala male vrednosti, ki se nabavlja zunaj izvedenega javnega razpisa. Vodja lekarne je tudi pooblaščen oseba za naročanje zdravstvenega materiala.

Kot je bilo ugotovljeno že v točki 2.1, je bolnišnica oddajala javna naročila predvsem na podlagi izvedenega omejenega postopka, z neposrednim naročanjem, na podlagi postopkov s pogajanji ter na podlagi podaljšanih pogodb iz preteklih let.

Javno naročilo, za katerega je bolnišnica izvedla omejeni postopek, je obsegalo 18 skupin zdravstvenega materiala, skupno pa 58 sklopov, oblikovanih za oddajo (podskupin). Vrednost celotnega naročila³¹ je znašala 434.197 tisoč tolarjev, kar predstavlja 61 odstotkov medicinskega potrošnega materiala, nabavljenega v letu 2002. Omejeni postopek je bil neuspešen pri oddaji 6 sklopov (samo ena ali nobene pravilne ponudbe). Bolnišnica sicer ni izrecno vnaprej opredelila ravnanja, če bi bil postopek neuspešen, vendar je iz dokumentacije razvidno, da je bila za takšne primere predvidena ponovitev II. faze omejenega postopka, v kateri je bolnišnica uspešno oddala še 4 sklope. Glede na navedeno lahko izbiro omejenega postopka za del materiala, ki ga je zajel, ocenimo kot dovolj učinkovito. Kot merilo za izbiro najugodnejšega dobavitelja je bila določena najnižja cena – vendar ne kot cena posameznega izdelka ali skupine kompatibilnih izdelkov, temveč kot skupna najnižja vrednost posameznega sklopa (podskupine).

S primerjavo najnižje ponujene cene ter cene izbranega dobavitelja za artikle, obravnavane v primeru 5, smo jasno prikazali, da merilo izbire najugodnejšega ponudnika glede na celotno vrednost podskupine ni učinkovito. Določitev navedenega merila bi bila upravičena le, če bi želel naročnik iz opravičenih razlogov (npr. potrebe po zanesljivi kompatibilnosti med artikli) material znotraj neke skupine nabavljati pri enem samem dobavitelju. Razširjeni kolegij bolnišnice je že sprejel sklep, da se v prihodnosti ne uporablja več sistema zaprtih skupin razen izjemoma, ko je to res smiselno.

Kot neučinkovito ocenjujemo tudi odločitev, da se I. faza postopka pripravi tako, da se v tej fazi preverja le splošna sposobnost in usposobljenost dobaviteljev, medtem ko se ustreznost ponujenega materiala preverja šele v II. fazi – takšen način, ki zahteva največji obseg dela v II. fazi postopka, ni v skladu s smislom omejenega postopka³². Navedeno je razvidno tudi iz dejstva, da je bolnišnica potrebovala kar 5 mesecev za dokončanje ponovljene druge faze postopka za vsega 6 podskupin.

³¹ Ocenjena na podlagi vrednosti sklenjenih pogodb.

³² Prva, zahtevnejša faza, na podlagi katere se dobaviteljem prizna sposobnost za daljše obdobje, se izvede le enkrat – čimbolj enostavna druga faza pa se znotraj tega obdobja večkrat ponovi.

Primer 5: Primeri izbire manj ugodnih dobaviteljev

Izbira je potekala v skladu z izbranim merilom, izbrani so bili najugodnejši ponudniki za celotne podskupine. Na primerih iz vzorca pa smo preverili, ali so bili izbrani dobavitelji tudi najugodnejši ponudniki artikla, izbranega v vzorec. V 11 primerih smo ugotovili, da temu ni tako.

Naziv artikla	Dobavitelj	Najnižja ponujena cena v tolarjih	Cena v izbrani ponudbi v tolarjih	Indeks	Vrednost nabav artikla v 2002 v tolarjih	Ocenjena vrednost po ugodnejši ceni v tolarjih	Razlika v tolarjih
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)=(3/4)*(100)	(6)	(7)=(6)*(5)	(8)=(6)-(7)
tamponi iz gaze št. 1 8x10 a 3000	Sanolabor	3,77	4,00	94,25	103.110,00	97.181,18	5.928,83
lopatice po eru+vaq.bris/a100 kom-lesene	Kemofarmacija	45,22	47,60	95,00	110.323,00	104.806,85	5.516,15
biatain pena obl.15x15 a 5 3413	Sanolabor	1.752,00	1.822,23	96,15	366.133,20	352.022,17	14.111,03
plenice tena slip super l a 56=2x28/	Simps,s	122,86	128,03	95,96	1.832.841,92	1.758.829,64	74.012,28
vicryl w9181 2/0	Johnson &Johnson.	700,45	742,53	94,33	152.177,71	143.553,63	8.624,08
nutricomp peptid 500ml a12	Kemofarmacija	1.047,60	1.307,88	80,10	78.835,80	63.146,76	15.689,04
kompressa 5x5 oper. set a20	Sanolabor	6,18	6,70	92,24	2.420.352,00	2.232.503,79	187.848,21
/30x12/							
coaguchek 1x48 test/lab-zal.tudi v lek/	Kemofarmacija	36.886,4	41.828,12	88,19	2.112.303,76	1.862.750,34	249.553,42
epruvete pvc 16x100 a1000	Kemofarmacija	9,52	11,66	81,65	458.640,00	374.464,22	84.175,78
filter 1941019 vlač na tub a20 a20	Kemofarmacija	1.231,40	1.595,47	77,18	2.628.074,80	2.028.374,90	599.699,90
intsu							
hp-častica necem.sfericup cpti - 042.03.050	Heli pro	57.899	102.105	56,71	1.123.155,10	636.889,06	486.266,04
Skupaj					11.385.947,29	9.654.523	1.731.425

Izračunani prihranek pri 11 artiklih predstavlja 1,1 odstotka skupne letne vrednosti nabav artiklov iz vzorca. Ocenjena vrednost možnega prihranka, če bi bolnišnica vselej poiskala najugodnejše ponudnike posameznega artikla, znaša za vse leto 2002 več kot 7.000 tisoč tolarjev.

Kot neučinkovito izbiro postopka pa ocenjujemo izvedbo omejenega postopka za dobavo hemodializnega materiala. Predvidena vrednost naročila je znašala 80.000 tisoč tolarjev, kar predstavlja 11,3 odstotka medicinskega potrošnega materiala, nabavljenega v letu 2002. Bolnišnica je imela ustrezna dokazila, da ima eden od dobaviteljev izključno pravico uvoza in distribucije teh artiklov, kljub temu pa je najprej izvedla omejeni postopek, ki ga je zaključila po tem, ko ji je po I. fazi ostala le ena pravilna ponudba (ekskluzivnega dobavitelja). Šele po neuspešno izvedenem omejenem postopku je izvedla postopek s pogajanjem brez predhodne objave. Z izvedbo omejenega postopka je v tem primeru neučinkovito porabila čas in sredstva, potrebna za izvedbo postopka.

Postopkov s pogajanjem bolnišnica ni vnaprej načrtovala, temveč jih je izvedla kot posledico neuspešnega omejenega postopka. Način izvedbe pogajanj na splošni ravni ni bil določen vnaprej. Ob vsakokratnem sprejemu odločitve za izvedbo tega postopka je bil izdelan akt, poimenovan pogajalska strategija. Akt je določal predmet pogajanj (ponudbeno ceno) ter izhodišče (ponudbo iz neuspešno izvedenega omejenega postopka). Dejanske strategije, ki jo razumemo kot opredelitev načina in argumentov, s katerimi bo naročnik poskušal doseči znižanje cene, akt ni vseboval.

Pri pogodbah iz preteklih let je potrebno, glede na vrednost, omeniti predvsem 2 pogodbi za dializni material. Obe sta bili sklenjeni kar nekaj let poprej in podaljševani z aneksi iz leta v leto. V enem primeru je bolnišnica izkazala, da je dobavitelja na tak način izbrala načrtno, tako da je poprej preverila ekonomsko upravičenost podaljšanja pogodbe. V drugem primeru tovrstnih dokazov ni posredovala, zato v tem primeru o pripravi postopka izbire ne moremo govoriti.

Za neposredno naročanje, do katerega seveda pri stalnih nabavah blaga sploh ne bi smelo priti, postopki samega naročanja niso bili načrtovani.

2.2.2.2 Izvedba postopka izbire

Temeljni namen izvedbe postopka (v ožjem smislu) je izbira najugodnejšega ponudnika na način in pod pogoji, določenimi s predhodno izvedenimi aktivnostmi. Pri tem pa je treba postopek izbire izvesti čim bolj ekonomično – v čim krajšem (če je le mogoče, v predvidenem) času in le z nujno potrebnimi stroški.

Načrtovani roki, določeni za izvedbo posameznih dejanj v postopku, so se izkazali kot različno uresničljivi. Z analizo rokov, določenih v sklepih o začetku postopka in terminskemu načrtu, ter datumov dejanske izvedbe teh dejanj smo ugotovili, da so bili roki v obeh omejenih postopkih prekoračeni, postopka s pogajanja pa sta se končala še pred rokom iz sklepa (primer 6).

Primer 6: Zamuda pri izvedbi postopkov

Postopek	Predvideni datum izdaje obvestila o oddaji naročila	Dejanski datum izdaje obvestila o oddaji naročila	Predvideno število dni za izvedbo postopka (od objave/poziva)	Zamuda v številu dni
1. Medicinski material (omejeni postopek)	14. 12. 2001	7. 1. 2002 do 12. 3. 2002	75	24 do 88
2. Hemodializni material (I. faza omejenega postopka)	10. 12. 2001	17. 1. 2002	24	38
3. Infuzijski sistemi za črpalke (pogajanja)	22. 4. 2002	16. 4. 2002	14	-2
4. Mrežice polypropilene (pogajanja)	22. 4. 2002	16. 4. 2002	14	-2

Pri omejenem postopku je zamuda nastala v II. fazi, ker je naročnik šele v tej fazi, v sklopu ocenjevanja ponudb, preverjal ustreznost ponujenega materiala. Zamuda 88 dni je nastala pri 9 sklopih, pri katerih se je presoja ustreznosti zavlekla najbolj, saj je bolnišnica morala od ponudnikov pridobiti dodatna "pojasnila za pregled in vrednotenje ponudb".

Razlogi za zamudo pri sprejemu odločitve v I. fazi omejenega postopka za oddajo hemodializnega materiala niso jasni. Bolnišnica je pravočasno izvedla postopek vse do odpiranja in ocene prispelih prijav, potem pa čakala 38 dni, preden je prijaviteljem poslala obvestila o (ne)priznanju sposobnosti.

Za načrtovanje in zagotavljanje optimalnega časa trajanja postopkov bi bolnišnica morala natančno raziskati vzroke za zamude ter jih poskušati odpraviti oziroma načrtovanje časa trajanja postopka v prihodnje ustrezno prilagoditi rezultatom tovrstnih analiz. S preseganjem rokov pri izvedbi postopka pa se je potrdila tudi naša ugotovitev o neučinkovitosti predhodne odločitve, da se ustreznost materiala preverja šele v II. fazi postopka, ki se je pri nekaterih sklopih zaradi tega zelo zavlekla.

Pri pregledu ponujenih cen za posamezne artikle smo ugotovili, da se najvišja in najnižja ponujena cena v nekaterih primerih med seboj bistveno razlikujeta. V vzorcu smo našli 11 primerov, pri katerih je razlika med najvišjo in najnižjo ceno presegala 100 odstotkov. Ocenjujemo, da v teh primerih ni šlo za dejanske razlike v cenah, temveč za druge neenakosti v ponudbah (razlike pri pakiranju, pri enotah mere, neistovrstni artikli), ki pa jih naročnik pri pregledu in vrednotenju ponudb ni opazil (primer 7).

Primer 7: Razlike med ponujenimi cenami

Razlike med ponujenimi cenami za posamezen artikel so segale od 146 odstotkov pa vse do več kot 1.400 odstotkov.

Naziv artikla	Najvišja ponujena cena v tolarjih	Najnižja ponujena cena v tolarjih	Cena v izbrani ponudbi v tolarjih	Izbrani ponudnik	Ponudnik z najnižjo ceno
Rokavice preisk.ster.exam 50kom/semperm	85,79	12,76	44,30	Merit	Dentacom
Kateter foley silikon ch 16 sh a10	2.337,74	943,95	943,95	PFMS	PFMS
Plenice tena slip super l a 56=/2x28/	1.892,97	122,86	128,03	Simps	Helpy
Acid.phosphatase reag.10x10 -radox-ac1012	21.053,83	8.564,00	21.053,83	LT Burnik	Iris
Obturator 20g-roza a50 /stylet/	122,43	51,12	51,12	J&J	J&J
Kateter foley silikon ch 18 sh	2.337,74	943,95	943,95	PFMS	PFMS
Foliodrape št.75x90 a30	473,90	151,30	151,30	Merit	Merit
Nebulizator 1497 odr mask mi (alv.a20/l.s	4.176,38	1.501,07	3.262,51	Kemofarmacija	Auremiana
Kateter aspiracijski aero-flo a50 /katetri	224,86	76,06	76,06	Kemofarmacija	Kemofarmacija
Cev povezovalna 293571 a50 /7x270/	678,78	144,28	678,78	Kemofarmacija	Hibiskus
Čistilne gobice nesterilne/1919n/ a100	41,70	13,33	41,70	Kemofarmacija	Iris

Zaradi uporabe merila najnižje cene, tako da se je upoštevala najnižja celotna vrednost podskupine, navedene nedoslednosti pri izvajanju postopka niso imele neposrednega učinka na izbiro, kljub temu pa so vplivale na celotno ponujeno vrednost posameznega sklopa.

Opisane primere gre pripisati predvsem preslabi kadrovske opremljenosti bolnišnice, kadri, ki so izvajali več nalog v sklopu postopkov, so bili zato preobremenjeni.

Del izvedbe postopkov je predstavljala tudi presoja ustreznosti ponujenega materiala, ki so jo opravili strokovnjaki. Ta presoja ni bila v vseh primerih izvedena učinkovito, saj je bilo v 5 primerih iz vzorca naknadno ugotovljeno, da artikel, ki ga je ponudil izbrani dobavitelj, bolnišnica pa ga je izbrala za nabavo, dejansko ne ustreza potrebam bolnišnice (primer 8). Artikle, ki jih bolnišnica ni poznala, bi morala po našem mnenju pred izbiro testirati. Posledice, ki so nastale, so pomenile kršitev pogodbe (ki ni bila odpovedana) ter izbiro novega dobavitelja, ne da bi se izvedel ustrezen postopek oddaje naročila. *Vodja lekarne je pojasnila, da se neustrezna kvaliteta izdelka včasih pokaže šele po dolgotrajnejši uporabi in je s testiranjem pred izbiro ne morejo ugotoviti.*

Primer 8: Neustrezni artikli

V tabeli so navedeni artikli in razlogi za zamenjavo dobavitelja, izbranega v omejenem postopku.

Št. vzorca	Naziv artikla	Podskupina	Razlog
7	Set-vijak 4.0 kan.samovr.kr.nav. 407.430-736	P 5	Izbrani dobavitelj ni imel zaloge, njegovi artikli pa tudi niso bili kompatibilni z inštrumentarijem
8	Tamponi iz gaze št. 1 8x10 a 3000	A 3	Naknadno ugotovljeno, da artikel ne ustreza za delo v oper. dvorani
17	Set-vijak 3.0 kan.samovr.25mm kr.nav. 402.625	P 5	Izbrani dobavitelj ni imel zaloge, njegovi artikli pa tudi niso bili kompatibilni z inštrumentarijem
28	Acid.phosphatase reag.10x10 -randox-ac1012	L 4	Izbrani dobavitelj ni imel zaloge (zgrešen izbor dobaviteljev)
91	Rokavice latex brez pudra a100	J 3	Naknadno, ob uporabi, ugotovljena slaba kvaliteta

Še posebej velja izpostaviti primera pod št. vzorca 7 in 17, pri katerih presoja ustreznosti ponudbe ni zaznala, da material ni kompatibilen z obstoječim inštrumentarijem bolnišnice, kar je bilo v razpisni dokumentaciji posebej zahtevano.

Pri preverjanju vrednotenja prejetih ponudb smo ugotovili tudi, da komisija ni izločila ponudbe dobavitelja, ki je ponudil blago v podskupinah K1 in K5, kljub temu, da mu za navedeni podskupini ni bil priznan status kandidata. Takšno ravnanje ocenjujemo kot neučinkovito, saj bi lahko pripeljalo do razveljavitve izbire in ponovitve postopka oddaje naročila, če bi bil takšen ponudnik dejansko tudi izbran kot najugodnejši.

Postopki s pogajanjmi so bili izvedeni učinkovito (primer 9). Zanje je bolnišnica dejansko porabila manj časa od načrtovanega. Pogajanja so prinesla tudi določene rezultate. V enem postopku je bolnišnica uspela znižati prvotno ponujeno vrednost sklopa za več kot 3 odstotke, v drugem postopku pa za 2 odstotka. Le v postopku za dobavo hemodializnega materiala se ponujena vrednost po opravljenih pogajanjih ni spremenila.

Primer 9: Učinki pogajanj

Podskupina	Edini ponudnik	Vrednost ponudbe v omejenem postopku v tolarjih	Vrednost ponudbe v ponovljeni II. fazi omejenega postopka v tolarjih	Pogodbena vrednost v tolarjih	Indeks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(5/4)*(100)
M 5	Kemofarmacija	3.273.297,15	3.288.418,73	3.222.650,38	98,0
F 2	AMS Meding	6.960.186,10	6.932.088,00	6.720.192,00	96,9
Hemodializa	Lek	-	60.395.443,20	60.395.443,20	100,0

Dejanske učinkovitosti neposrednega naročanja nismo preverjali, ker bolnišnica v večini primerov svojih trditev o telefonskem preverjanju cen ni mogla izkazati.

2.2.2.3 Sklenitev pogodbe

Obravnavali smo 32 pogodb, na podlagi katerih je bolnišnica nabavljala medicinski potrošni material v letu 2002. Od tega je bilo 26 pogodb (81,3 odstotka) sklenjenih na podlagi omejenega postopka, tri pogodbe so bile sklenjene po opravljenem postopku s pogajanji, dve sta bili sklenjeni že leta 1997 oziroma 1998 ter podaljšani z aneksi, ena pogodba pa je izvirala iz postopka za oddajo naročil male vrednosti. Osnovne značilnosti sklenjenih pogodb, ki po našem mnenju vplivajo na možnosti za njihovo učinkovito izvajanje, so naslednje:

- Pri pogodbah, sklenjenih na podlagi uspešno izvedenega omejenega postopka, je izredno težko ugotoviti, kaj je predmet pogodbe. Določeno je le, da je to prodaja in nakup medicinskih pripomočkov v skladu s predloženo ponudbo, ki je sestavni del pogodbe.
- Ponudbe niso priložene pogodbam. V pogodbah, sklenjenih na podlagi ponovljenega omejenega postopka, pogajanj in postopka za naročila male vrednosti, je opredeljena vsaj podskupina, v katero sodi material, ki je predmet pogodbe. Natančno je material opredeljen le v pogodbah iz preteklih let.
- Cene, ki naj bi veljale v posameznem obdobju, iz pogodb niso razvidne, navedeno je le, da so razvidne iz ponudb, ki so sestavni del pogodbe. Glede na to, da so ponudbe večinoma zelo obsežne in da je primerjava cen med različnimi ponudniki razvidna le iz analize ponudb, je sprotna kontrola cen precej otežena. Določena pa je okvirna pogodbeni vrednost, prav tako pa so natančno opredeljeni elementi, iz katerih je cena sestavljena, ter način možnega povečanja cen.
- Dobavni roki so večinoma določeni in znašajo 24 ur od naročila. Menimo, da so ti roki, za dobavo medicinskega potrošnega materiala, neobičajno kratki.
- V pogodbah se je bolnišnica dogovorila za 90 dnevni rok plačila. Za prvih 30 dni je bila določena polovična višina zamudnih obresti.
- Ostali interesi kupca (zlasti glede kvalitete, obsega nabav ipd.) so po našem mnenju ustrezno zaščiteni, zlasti z možnostjo vnovčitve bančnih garancij. Pogrešamo pa možnost bolnišnice za odstop od pogodbe, če bi dobavitelj kršil pogodbeni določila.

Na podlagi vsega navedenega ocenjujemo, da pogodbe, na podlagi katerih so potekale nabave v letu 2002, zlasti še ob upoštevanju, da ni bilo nikakršne računalniške obdelave v nabavni funkciji, niso predstavljale kvalitetne podlage za učinkovito naročanje medicinskih pripomočkov.

2.2.3 Upravljanje pogodb

2.2.3.1 Naročanje po pogodbi

Pri pregledu v vzorec zajetih nabav medicinskega potrošnega materiala smo preverjali tudi, kako učinkovito bolnišnica zagotavlja nadzor nad izvajanjem pogodbenih določil. Bolnišnica je navedla, da ob naročilu vodja lekarne ustno preveri cene. Zaradi preobremenjenosti preveritve niso dokumentirane. Dobavne roke naj bi bolnišnica spremljala na podlagi evidence naročil in dogovorjenih pogodbenih rokov. Evidence naročil v bolnišnici ročno vodi vodja lekarne z vpisovanjem datumov naročil in opomb. Preverjanje evidence naročil zaradi nepreglednosti ni bilo mogoče. Naročanje na podlagi naročilnice je bilo izvedeno v manj kot 50 odstotkih nabav iz vzorca.

V 23 primerih je bilo ugotovljeno, da je bila zaračunana cena večja od ponudbene. Bolnišnica tega dejstva ni imela dokumentiranega, prav tako ne morebitnega obvestila dobavitelja ter preveritve skladnosti povišanja cen. Dejstvo, da je v 6 primerih povečanje preseglo indeks rasti cen življenjskih potrebščin, potrjuje našo oceno, da pogodbene cene niso bile učinkovito nadzorovane.

V šestih primerih smo ugotavljali, da je bil na računu določen krajši plačilni rok kot v pogodbi. Bolnišnica takih računov ni formalno zavrnila, zatrjuje pa, da se je v takšnih primerih z dobaviteljem po telefonu dogovorila o popravku plačilnega roka. Na računih popravek ni bil razviden.

Bolnišnica je pojasnila, da pripravlja interni akt, ki bo formalno določil pravila za sklepanje in upravljanje pogodb. Ta ukrep naj bi v veliki meri razbremenil vodjo lekarne in vodje ostalih enot, ki imajo funkcijo skladišča. Odgovornost ne bo več slonela na eni sami osebi. Ob jasni določitvi parametrov, formalizaciji postopkov in vgradnji varnostnih mehanizmov bolnišnica pričakuje, da bodo pogodbe lahko spremljali tudi zaposleni na nižjih ravneh, ki bodo vodji predlagali ukrepe, kadar bo to potrebno.

Tudi za področje nabav medicinskega potrošnega materiala smo izračunali nekatere kazalnike:

Odzivnost dobaviteljev: Dejanski dobavni roki (to je število dni od naročila do prevzema materiala) za artikle, zajete v vzorec, so se gibali od takojšnje dobave do 80 dni, v povprečju pa 6,9 dneva.

Zanesljivost dobaviteljev: Med 52 nabavami medicinskega potrošnega materiala je bilo predčasno ali v zahtevanem roku izvedenih 32 nabav (61,5 odstotka). V povprečju je dejanski rok presegal dogovorjenega za 0,6 dneva.

Obračanje zalog: Preverili smo učinkovitost usklajevanja nabave in dejanske porabe medicinskega potrošnega materiala tako, da smo izračunali koeficient obračanja zalog. Koeficient za leto 2002 znaša 43, kar pomeni, da je zaloga artiklov v povprečju zadoščala za 8 dni in pol.

Kot smo navedli že v točki 1.2.3.1, je izrazna moč teh kazalnikov zelo omejena, ker so izračunani na majhnem in nereprezentativnem vzorcu, predvsem pa ni primerjave s preteklimi obdobji poslovanja in z drugimi izvajalci zdravstvene dejavnosti. Da bi vsaj v omejenem obsegu preizkusili uporabnost navedenih kazalnikov, smo med artikli, ki so bili zajeti v vzorec za preveritve, identificirali tiste, ki se pojavljajo tudi v drugih bolnišnicah. Izbor podatkov, ki jih bomo primerjali med bolnišnicami, je razviden iz tabele 3 v prilogi.

2.2.3.2 Ocena izvajanja pogodb

Za izvajanje pogodb, sklenjenih z dobavitelji medicinskega potrošnega materiala, je bila pretežno zadolžena vodja lekarne³³, vendar formalna odgovornost za ta del nabavne funkcije ni bila nikjer opredeljena. Nabavna in analitska služba v letu 2002 v bolnišnici nista delovali. Formalni skrbniki pogodb niso bili določeni.

Bolnišnica nima enotnega navodila, ki bi uporabnike zavezovalo k poročanju in jih pri tem usmerjalo v navedbo podatkov, ki bi bili lahko ključnega pomena za bolnišnico pri načrtovanju nadaljnjih nabavnih aktivnosti.

³³ Izjema je npr. dializni material.

Menimo, da bi bilo potrebno za zagotovitev uspešnega upravljanja s pogodbami pridobiti informacije o zadovoljstvu uporabnikov in izdelati celovito oceno dobavitelja oziroma blaga. Takšno poročilo, podprto z ustreznimi statistikami, ki bi vsebovalo tudi predloge za morebitne spremembe oziroma izboljšave, bi bilo dobra podlaga za načrtovanje nabav v fazi ugotavljanja potreb, hkrati pa tudi podlaga za odločanje o vrsti postopka za oddajo javnih naročil.

III. MNENJE

Revidirali smo poslovanje Splošne bolnišnice Jesenice v letu 2002. Revizija je bila opravljena v omejenem obsegu: revidirano je bilo poslovanje, ki se nanaša na nabave zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij³⁴. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojanje podatkov ter dokumentiranje revizijskih ugotovitev. Menimo, da smo pridobili zadostne dokaze za

- izrek mnenja o pravilnosti in
- izrek mnenja o učinkovitosti

poslovanja revidiranca v delu, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002.

1. Mnenje o pravilnosti poslovanja Splošne bolnišnice Jesenice

Splošna bolnišnica Jesenice v letu 2002 ni ravnala v skladu z veljavnimi predpisi s področja javnega naročanja:

- javnih naročil za nabavo zdravil ni oddala po postopkih, predpisanih z ZJN-1 in notranjim aktom (točka 1.1),
- pri nabavi medicinskega potrošnega materiala dobavitelj ni bil vselej izbran v predpisanem postopku (točka 2.1),
- nabave medicinskega potrošnega materiala niso bile vselej opravljene pri izbranem dobavitelju (točka 2.1),
- medicinski potrošni material je nabavljala po previsokih cenah ter nabavljala tako zdravila kot zdravstveni material, ne da bi z dobavitelji sklenila ustrezne pogodbe (točki 1.1 in 2.1),

zato je bilo po našem mnenju poslovanje Splošne bolnišnice Jesenice, v delu, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala, v pomembnem neskladju s predpisi (*negativno mnenje*).

³⁴ Uradni list RS, št. 41/01

2. Mnenje o učinkovitosti poslovanja Splošne bolnišnice Jesenice

Revizijsko vprašanje je bilo, ali Splošna bolnišnica Jesenice v delu, ki se nanaša na nabavo zdravil in medicinskega potrošnega materiala v letu 2002, posluje učinkovito. Da bi pridobili odgovor na to vprašanje, smo presojali učinkovitost obeh segmentov: sistema nabave zdravil in sistema nabave medicinskega potrošnega materiala ter v tem okviru učinkovitost delovnih procesov ugotavljanja potreb, izbire dobaviteljev in upravljanja pogodb.

Na osnovi opravljenih analiz in preveritev ocenjujemo, da bi bolnišnica lahko izboljšala sistem nabave zdravil in medicinskega potrošnega materiala v vseh treh fazah izvajanja procesa.

Ugotovili smo, da bolnišnica ni imela opredeljenega postopka ugotavljanja potreb po nabavah in zato potreb ni ugotavljala sistematično, po vrstah in potrebni količini zdravil ter medicinskega potrošnega materiala. Na področju nabave zdravil smo ugotovili tudi, da ni bilo nikakršnega terminskega načrtovanja nabav. Bolnišnica nima opredeljenih standardov za posamezne vrste zdravstvenega materiala, kar otežuje presojo upravičenosti in smotrnosti tovrstnih nabav. Bolnišnica ni združevala potreb po zdravilih, kar je zmanjšalo možnosti bolnišnice, da bi pridobila različne ugodnosti. Izrazito neučinkovita je bila odločitev bolnišnice, da odda naročila medicinskega potrošnega materiala glede na najnižjo ponujeno vrednost za celotni sklop. Prav tako je bila neučinkovita odločitev, da se ustreznost ponujenega materiala preveri šele v drugi fazi omejenega postopka, kar je vplivalo tudi na dolgotrajnost postopkov in prekoračenje načrtovanih rokov. Izbira vrste postopka ni bila vedno ustrezna in je vodila do ponavljanj postopkov. Preverjanje ustreznosti in pravilnosti ponudb ni bilo zadosti natančno. Pogodbe niso predstavljale kvalitetne podlage za učinkovito naročanje. Bolnišnica ni izvajala nadzora nad izvajanjem pogodb ter analiz opravljenih nabav. Naloge udeležencev v celotnem procesu izbire dobaviteljev niso bile jasno določene. Nabavna in analitična služba nista funkcionirali.

Vse navedene pomanjkljivosti so vplivale na učinkovitost nabav zdravil in zdravstvenega materiala bolnišnice v letu 2002 (točki 1.2 in 2.2).

IV. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Splošna bolnišnica Jesenice mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo, ker so bile pri revidiranju poslovanja bolnišnice ugotovljene nepravilnosti in nesmotnosti, ki so razkrite v II. poglavju poročila.

Odzivno poročilo mora vsebovati

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti in nesmotnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Popravljalni ukrepi se morajo nanašati na

1. izboljšanje kontrolnega okolja z uvedbo novih kontrol oziroma okrepitev obstoječih, ki bodo v prihodnje uspešno preprečevale, odkrivale in odpravljale nepravilnosti pri javnem naročanju (točki 1.1 in 2.1) ter

2. uvedbo ustreznih aktivnosti za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti (v točkah 1.2 in 2.2), ki naj obsegajo predvsem
- pripravo ustreznih strokovnih podlag za ugotavljanje potreb in načrtovanje posameznih vrst nabav ter za pripravo in izvedbo postopkov izbire najugodnejšega dobavitelja (na primer z notranjim aktom),
 - določitev postopkov za sestavo kakovostnih pogodb ter za spremljanje in nadziranje izvajanja pogodb ter nabav nasploh in
 - zagotovitev dejanskega izvajanja tako predvidenih aktivnosti, predvsem z ustrezno razmejitvijo pristojnosti in odgovornosti posameznih udeležencev v celotnem procesu nabave.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ni predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja³⁵. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da bolnišnica krši obveznost dobrega poslovanja, lahko sledijo ukrepi, ki jih določa 29. člen ZRacS-1 v točkah 7 do 14.

V. PRIPOROČILA

Splošni bolnišnici Jesenice priporočamo:

- v notranjih aktih naj jasno opredeli naloge ter razmeji odgovornost nosilcev posameznih nalog v procesu izbire dobaviteljev, pri čemer naj posebno pozornost nameni obremenjenosti posameznih nosilcev nalog, ter s pripravo ustreznih navodil in postopkov zagotovi strokovno podlago za presojo upravičenosti nabav in s tem zmanjša vpliv subjektivne presoje;
- čimprej naj na novo ugotovi, katera zdravila in material se v bolnišnici dejansko uporabljajo ter na tej podlagi oblikuje sezname 'razpisnih' artiklov in jih vsako leto ažurira tako, da bodo zajeli kar največji del artiklov, ki jih bolnišnica uporablja, pri tem pa opredeli formalizirane postopke za medletno upoštevanje novih potreb;
- s čimprejšnjo uvedbo ustrezne programske opreme naj avtomatizira potek nabave po izvedenem ustreznem postopku oddaje javnega naročila, vpelje potrebne kontrolne mehanizme ter hkrati zagotovi ustrezno bazo za načrtovanje nabavnih aktivnosti;

³⁵ Tretja točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 91/01.

- z uvedbo spremljanja izvajanja pogodb in izdelavo obveznega pisnega poročila, ki naj vsebuje tudi oceno in priporočila oziroma predloge za morebitne spremembe in izboljšave, naj zagotovi ustrezno podlago za načrtovanje novih nabav, tako z vidika ugotavljanja potreb kot tudi z vidika odločanja o vrsti postopka za oddajo javnih naročil.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
prvi namestnik predsednika

Poslano priporočeno:

1. Splošni bolnišnici Jesenice, s povratnico,
2. Nataši Mežek,
3. Janezu Remškarju,
4. Državnemu zboru Republike Slovenije,
5. arhivu, tu.

PRILOGA

Tabela 1: Nerevidiran izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov od 1. januarja do 31. decembra

Vsebina	Leto 2001		Leto 2002		Indeks 02/01
	v tisočih tolarjih	v odstotkih	v tisočih tolarjih	v odstotkih	
Prihodki od poslovanja	4.100.300	99,9	4.486.625	99,9	109
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	4.100.246	99,8	4.486.492	99,9	109
Prihodki od prodaje blaga in materiala	54	0	133	0	246
Finančni prihodki	5.452	0,1	4.506	0,1	83
Izredni prihodki	7	0	22	0	314
Prevrednotovalni poslovni prihodki	684	0	1.098	0	161
Prihodki od prodaje OS	46	0	0	0	0
Drugi prevrednotovalni poslovni prihodki	638	0	1.098	0	172
PRIHODKI	4.06.443	100,0	4.492.251	100,0	109
Stroški blaga, materiala in storitev	1.788.753	41,9	1.865.092	39,2	104
Nabavna vrednost prodanega materiala in blaga	34.839	1,9	37.108	2,0	107
Stroški materiala	1.194.217	66,8	1.248.902	67,0	105
Stroški zdravil in zdravstvenega materiala	1.026.404	57,4	1.068.743	57,3	104
Stroški nezdravstvenega materiala	167.814	9,4	180.158	9,7	107
Stroški storitev	559.697	31,3	579.082	31,0	103
Stroški dela	2.313.680	54,2	2.519.230	53,0	109
Plače in nadomestila plač	1.715.857	74,2	1.847.239	73,3	108
Prispevki za socialno varnost	273.463	11,8	298.541	11,9	109
Drugi stroški dela	324.360	14,0	373.450	14,8	115
Amortizacija	144.000	3,4	228.896	4,8	159
Ostali drugi stroški	3.017	0,1	4.737	0,1	157
Finančni odhodki	18.072	0,4	131.706	2,8	729
Izredni odhodki	49	0	737	0	1,504
Prevrednotovalni poslovni odhodki	4.215	0,1	4.230	0,1	100
ODHODKI	4.271.786	100,0	4.754.628	100,0	111
Presežek odhodkov	165.343		252.377		

Vir: Letno poročilo za leto 2002; Splošna bolnišnica Jesenice; februar 2003.

Tabela 2: Dosežene cene zdravil v januarju in decembru 2002 ter primerjava z dovoljenimi cenami

Zap. št.	Naziv artikla	Cena januar v tolarjih	Cena december v tolarjih	Indeks cen	Dovoljena cena december v tolarjih	Indeks cen v decembru glede na dovoljene
1	2	3	4	5=4/3*100	6	7=4/6*100
1	AMOKSIKLAV AMP 1.2 G	819,17	852,81	104,11	852,79	100,00
2	AUGMENTIN 2X FILM TBL 10X1000 MG * **	3.899,49	4.159,89	106,68	4.159,38	100,01
3	BERODUAL SPRAY 15 ML	27.95,10	2.862,19	102,40	2.862,19	100,00
4	CEFAMEZIN LIOAMP 1G	1615,20	642,32	104,41	641,92	100,06
5	CIPRINOL VIALE 200 MG 100 ML	4.465,86	4.654,65	104,23	4.654,32	100,01
6	CIPROBAY 400 MG 200 ML	8.611,65	8.493,38	98,63	8.493,50	100,00
7	CLEXAN AMP 0,8 ML	1.721,88	1.368,39	79,47	1.629,03	84,00
8	CORDARONE AMP 150 MG 3 ML	791,15	824,78	104,25	824,75	100,00
9	DOPAMIN AMP 10X50MG/ 5ML	488,43	488,43	100,00	488,43	100,00
10	EPREX AMP 2000 E 0,5ML	5.301,55	5.496,19	103,67	5.496,19	100,00
11	FRAGMIN AMP 5000 E 0,2 ML Z BRIZGO	1.138,22	1.207,11	106,05	1.207,11	100,00
12	FRAXIPARINE AMP 2850 IE/0,3 ML Z BRIZGO	673,68	702,21	104,23	702,26	99,99
13	GARAMYCIN UNG 15G	454,61	473,06	104,06	473,15	99,98
14	GLUCOSI INF. 5% 250ML PLASTENKA	335,73	335,73	100,00	268,88	124,86
15	KLIMICIN AMP 600 MG*	1.221,82	1.226,27	100,36	1.226,24	100,00
16	MAKROCEF AMP 1 G * **	1.389,89	1.419,18	102,11	1.593,24	89,08
17	MERONEM AMP 1G* **	7.394,12	7.394,12	100,00	7.641,41	96,76
18	MORPHINI CHLORIDUM AMP 20MG/ML	278,88	290,37	104,12	288,93	100,50
19	NAKLOFEN CAPS DUO 20X75 MG	781,20	801,82	102,64	801,76	100,01
20	NEO DOLPASSE 250 ML* **	1.928,10	1.928,10	100,00	1.916,37	100,61
21	PLAVIX TBL 28X75MG	10.985,63	11.452,17	104,25	11.451,79	100,00
22	RINGER INF 500 ML PLASTENKA	373,47	362,62	97,09	388,91	93,24
23	SEVORANE SOL 250 ML	46.058,95	48.076,89	104,38	48.076,89	100,00
24	SPASMEX FORTE 20X5MG	1.192,42	1.634,01	137,03	1.643,01	99,45
25	TVINDAL AMP 750 MG*	599,14	624,53	104,24	624,45	100,01
26	HUMANI ALBUMIN 20 % A 100 ML A2V	13.931,43	14.703,90	105,54	13.365,00	110,02

Vir: Materialne evidence bolnišnice za leto 2002 ter cenik Urada RS za zdravila na dan 31. 12. 2002.

Tabela 3: Izbrani artikli za primerjavo med bolnišnicami

Zap. št.	Naziv artikla	Letna vrednost nabav v tolarjih	Število obratov artikla	Število dni na zalogi	Dobavitelj(i)	Najnižja cena v tolarjih	Povprečna cena v tolarjih
P1	Amoksiklav amp 1.2 g	5.732.047,55	239,59	1,52	Kemofarmacija	819,17	837,76
				5,87	Salus	819,17	834,33
				2,26	Gopharm	819,17	841,01
P2	Augmentin 2x film tbl 10x1000 mg	1.240.057,35		4,03	Kemofarmacija	3.899,49	3.899,49
				4,44	Krka	4.159,89	4.159,89
				11,79	Salus	3.899,49	3.930,13
P3	Berodual spray 15 ml	1.523.356,69	62,14	12,75	Gopharm	2.795,10	2.833,93
				390,38	Kemofarmacija	2.795,10	2.850,13
				86,98	Salus	2.795,10	2.845,35
				22,16			
P4	Cefamezin lioamp 1g	1.046.917,40	161,27	35,69	Gopharm	629,30	632,09
				0,99	Kemofarmacija	615,20	629,82
				46,67	Salus	615,20	631,45
P5	Ciprinol vialo 200 mg 100 ml	3.229.281,16	90,50	4,04	Gopharm	4.654,65	4.654,65
				11,85	Kemofarmacija	4.465,86	4.568,34
				15,58	Krka	4.465,86	4.570,74
				17,64	Salus	4.465,86	4.577,80
				29,59			
P6	Ciprobay 400 mg 200 ml	14.914.105,21	82,16	3,95	Gopharm	8.493,38	8.596,87
					Kemofarmacija	8.493,38	8.580,15
					Salus	8.493,38	8.608,10
P7	Clexan amp 0,8 ml	1.554.432,84	30,97		Gopharm	1.368,39	1.418,48
					Kemofarmacija	1.368,39	1.521,58
					Salus	1.368,39	1.575,22
P8	Cordarone amp 150mg/3ml	829.500,60	28,62		Gopharm	808,14	814,54
					Kemofarmacija	791,15	807,16
					Salus	791,15	807,61
P9	Cyklokapron amp 5ml (nr)	15.519,70	0,93		Kemofarmacija	1.551,97	1.551,97
P10	Dianeal pd1 2,27% gluc. B4954 hemod	1.574.293,50			Salus	2.179,41	2.201,81
P11	Diflucan susp 200mg/5ml 35 ml	706.419,24	4,20		Kemofarmacija	18.589,98	18.589,98
P12	Dopamin amp 10x50mg/ 5ml	952.438,50	16,47		Gopharm	488,43	488,43
					Kemofarmacija	488,43	488,43
					Salus	488,43	488,43
P13	Edicin amp 1000 mg	455.504,50	10,23		Kemofarmacija	4.408,35	4.472,30
					Salus	4.408,35	4.446,11
P14	Eprex amp 2000 e 0,5ml	10.693.129,32	367,18		Gopharm	5.301,55	5.417,48
					Kemofarmacija	5.301,55	5.401,90
					Salus	5.301,55	5.381,06
P15	Forane sol 100ml	93.745,67	7,82		Kemofarmacija	8.017,33	8.522,33
P16	Fragmin amp 5000 e 0,2 ml z brizgo	15.348.275,30	90,24		Gopharm	1.138,22	1.170,58
					Kemofarmacija	1.138,22	1.167,71
					Salus	1.138,22	1.162,18
P17	Fraxiparine amp 2850 ie/0,3 ml z brizgo	2.980.096,80	30,81		Gopharm	673,68	684,47
					Kemofarmacija	673,68	687,04
					Salus	673,68	686,37
P18	Garamycin ung 15g	73.156,98	23,43		Gopharm	454,61	462,63
					Kemofarmacija	454,61	463,29
					Salus	454,61	462,98
P19	Glucosi inf. 5% 250ml plastenka	271.269,84	20,69		Gopharm	335,73	335,73
					Kemofarmacija	335,73	335,73
					Salus	335,73	335,73
P20	Klimicin amp 600 mg	330.113,90	12,33		Gopharm	1.221,82	1.221,82
					Kemofarmacija	1.221,82	1.223,21
					Salus	1.221,82	1.221,82
P21	Komprese trebušne 50x50	3.529.305,00	92,34		Hibiskus	381,06	381,06
					Kemofarmacija	260,51	260,51
					San.ko.m.	324,63	324,63
					Sanolabor	260,51	324,43

P22	Makrocef amp 1 g	1.120.699,00			Kemofarmacija	1.419,18	1.419,18
					Krka	1.389,89	1.398,26
					Salus	1.419,18	1.419,18
P23	Meronem amp 1g	1.330.941,60	2,39	152,60	Kemofarmacija	7.394,12	7.394,12
					Salus	7.394,12	7.394,12
P24	Morphini chloridum amp 20mg/ml	540.555,70	39,33	9,28	Gopharm	278,88	278,88
					Kemofarmacija	278,88	286,13
					Salus	284,60	286,27
P25	Naklofen caps duo 20x75 mg	375.059,84	35,71	10,22	Gopharm	781,20	795,96
					Kemofarmacija	781,20	792,49
					Salus	781,20	796,10
P26	Natrii chl. 0,9% 500 ml za izp	2.472.115,72	32,90	11,09	Gopharm	447,28	447,28
					Kemofarmacija	447,28	453,21
					Salus	447,28	449,45
P27	Neo dolpasse 250 ml	260.293,50	22,90	15,94	Gopharm	1.928,10	1.928,10
					Kemofarmacija	1.928,10	1.928,10
P28	Nitronal inf 50 ml	414.328,43	26,53	13,76	Kemofarmacija	1.849,53	1.885,94
					Salus	1.849,54	1.903,84
P29	Olicev amp 2 g	88.223,60			Kemofarmacija	4.411,18	4.411,18
					Salus	4.411,18	4.411,18
P30	Orbenin lioamp 1g	340.749,00	5,69	64,09	Kemofarmacija	757,22	757,22
					Salus	757,22	757,22
P31	Plavix tbl 28x75 mg	234.456,59	6,31	57,83	Kemofarmacija	10.985,63	11.177,47
					Salus	10.985,63	11.150,44
P32	Ringer inf 500 ml plastenka	2.122.266,26	212,55	1,72	Kemofarmacija	362,62	368,19
					Salus	362,62	367,02
P33	Rokavice kirurške ster 7,5	3.688.311,70	51,20	7,13	Emporio medical	99,07	117,45
					Hibiskus	104,28	104,28
					Kemofarmacija	99,84	122,94
					Sanolabor	104,28	105,30
P34	Set komprese 5x5 a 6 kom ster	517.983,60	23,79	15,34	Merit	8,05	10,48
					Sanolabor	6,99	8,53
P35	Sevorane sol 250 ml	13.818.744,63			Kemofarmacija	46.058,94	46.475,35
					Salus	46.058,94	46.619,48
P36	Spasmex forte 20x5mg	469.782,40	61,39	5,95	Gopharm	1.192,42	1.419,72
					Kemofarmacija	1.192,42	1.242,41
					Salus	1.192,42	1.257,40
P37	Streptase amp 750.000 i.e.	31.071,86	27,04	13,50	Kemofarmacija	15.535,93	15.535,93
P38	Tvindal amp 750 mg	676.576,75			Gopharm	624,53	624,53
					Kemofarmacija	624,53	624,53
					Krka	599,14	599,14
					Salus	607,13	614,85
P39	Vivasoft 12cm x 10m	1.146.645,44	153,26	2,38	Salus	277,52	294,92
P40	Hcv 3 rd gen. A 480 t	408.193,28	88,48	4,13	Medis	408.193,28	408.193,28
P41	Humani albumin 20 % a 100 ml a2v	10.394.763,29			Kemofarmacija	14.379,25	15.445,41
P42	1941 filter bakteriološki	2.363.291,00	41,98	8,69	Kemofarmacija	1.162,07	1.164,18
P43	Ago005h monitoring sistem	697.389,50	12,58	29,02	Auremiana	9.190,37	9.298,53
P44	Brizgalka za 1xup.50ml luer lock	608.739,90	2,37	153,93	Interpart	81,47	89,61
					Kemofarmacija	131,50	143,58
					Sanolabor	123,16	151,04
P45	Dren abdominalni ch 20 pvc	301.122,15	32,87	11,10	Apollonia	511,02	614,46
					Pfm	387,75	472,59
P46	Elektroda za musk.defibrilac.m3502a"2	101.801,43	7,78	46,93	Kemofarmacija	33.933,81	33.933,81

Vir: materialne evidence bolnišnice za leto 2002.

Tabela 4: Preglednica ugotovitev po posameznih nabavah, zajetih v vzorec za MPM: pravilnost

Št. vzorca	Šifra artikla	Naziv artikla	Letna vrednost nabav artikla v tolarjih	Vrednost nabave v vzorcu v tolarjih	Ni bilo postopka izbire ali zatrjevana izvedba le-tega ni izkazana	Ekskluziva ni ustrezno izkazana	Kompatibilnost z instrumenti ni ustrezno izkazana	Nabava iz vzorca ni bila opravljena pri izbranem dobavitelju	Niso nabavljali samo pri izbranem dobavitelju	Podvajanje pravnih podlag (pogodb)	Zaračunana cena je višja od pogodbene	Ni naročeno z naročilnico	Ni sklenjena pogodba
1	20900	Pikomil ii 450g	5.316,50	2.061,50	X							X	X
4	545110	Stratus sample cups 1x100-ccups /007763/	43.349,04	7.352,88	X								X
6	518524	Set-vijak kortik.titan 2,0mm 401.806-832	394.512,53	9.104,25		X							X
7	518020	Set-vijak 4.0 kan.samovr.kr.nav. 407.430-736	394.512,53	11.111,47		X		X					X
8	407245	Tamponi iz gaze št. 1 8x10 a 3000	103.110,00	12.360,00				X				X	X
10	552700	LOPATICE PO ERU+/VAG.BRIS/a100kom-LESENE	110.323,00	14.400,00					X		(0,8 %)	X	
11	554760	ROKAVICE PREISK.STER.EXAM a50kom/SEMPERM	312.296,00	15.291,00					X	X		X	
13	556593	Vrelka samolep.za ster. 25x48/250x480/	442.216,80	17.416,80	Y							X	
15	327000	Aethanolum dilutum 70% 1l=800g	1.490.320,00	18.880,00									
16	544502	Radiometer cal solut ph s1575	59.698,80	19.899,60							(3,7 %)		
17	518525	Set-vijak 3.0 kan.samovr.25mm kr.nav. 402.625	52.747,30	21.098,92		Y		X		X			Y
18	552989	Nastavki za pipete 1000 ul a1000 780016/biohit	268.620,00	22.050,00		X	X						X
19	560900	Imx igm controls 2233-10	22.824,00	22.824,00							7 %		
20	409198	Vivapore 5x7 ster.obl. A100 - 18301	33.319,58	23.870,00							(6,8 %)	X	
24	400024	Biatain pena obl.15x15 a 5 3413	366.133,20	27.459,99							(0,5 %)	X	
25	551876	Kateter foley silikon ch 16 sh a10	1.030.787,80	28.329,00					X			X	
26	405809	PLENICE TENA SLIP SUPER L a 56=/2X28/	1.832.841,92	28.945,28							(0,5 %)	X	
28	540090	Acid.phosphatase reag.10x10 -randox-ac1012	36.336,00	30.691,20				X					Y
29	554705	Rokavice latex brez pudra a100	6.157.470,00	31.800,00							X (60,4 %)	X	
31	553282	Obturator 20g-roza a50 /style/	1.188.448,50	34.510,00					X		X (35 %)	X	
33	555422	Sonda salem silikon	236.454,95	49.130,40	Y							X	Y

34	554760	ROKAVICE PREISK.STER.EXAM a50kom/SEMPERM	312.296,00	37.965,00				X				X	X
35	551879	Kateter foley silikon ch 18 sh	595.005,70	37.758,00								X	
36	504506	Prolene w 8354 3/0	67.139,97	40.283,97	Y								
40	508978	Vicryl w9181 2/0	152.177,71	44.758,15							(0,5 %)		
42	533200	Linije venske za dvogl.lrp./v5201/ak100	563.692,80	47.232,00								X	
43	542883	Multistix 10sg a2300a21b	916.298,40	48.049,20	X								X
44	542004	Celldyn reticulocyte reag. 3h40-01	344.227,20	49.175,52							(0,8 %)		
45	555379	Sonda salem sil ch12 a10 265116 /sherw/	50.133,60	50.313,60	X							X	X
48	400061	Foliodrape öt.75x90 a30	819.348,00	54.468,00									
49	554575	SISTEM DIHALNI 2010045 Z BAL.a20/L.S./	2.636.022,00	56.100,00							(0,5 %)	X	
53	517979	Hp-spong. Vijaki cpti d6,5x35mm - 162.03.035	211.397,03	61.698,45	X								X
54	20396	Nutricomp peptid 500ml a12	78.835,80	63.068,64				X				X	Y
56	553170	Nebulizator 1497 odr mask mi(alv.a20/l.s	983.238,00	65.552,20							(0,5 %)	X	
58	555150	Set za drenažo-redon stekl.600ml,400ml	1.048.076,60	70.704,00							X (20 %)		
59	551136	Espocan with soft /04556747/ g27 a10 009105	559.263,30	70.525,00		X			X				X
60	542505	Gluko-touch test a 50	1.758.031,30	71.913,90	X							X	X
61	550270	Brizga hepariniz.-1ml,2ml,3ml a 50,100 kom	1.021.908,00	74.928,00				X		X		X	X
62	542585	Ise fluid pack t01360601	1.448.401,42	74.989,14		X							X
63	551780	Kateter aspiracijski aero-flo a50 /katetri	3.640.282,00	77.271,00							X (238,6 %)	X	
64	550608	Cev povezovalna 293571 a50 /7x270/	1.285.338,00	83.374,00							X (22,8 %)	X	
65	551216	Gojiöle za hemok./d002630,5,20,2192,3;4955/	1.938.872,00	80.424,50									X
66	543074	Turbiquant crp 20ml ousn35	1.141.211,00	81.261,10									
67	518603	Set-pfn proks.fem.äebelj 240mm-473.131	929.594,34	82.618,41		X	X						X
68	550791	Čistilne gobice nesterilne/1919n/ a100	1.847.818,00	84.100,00							(0,8 %)	X	
69	512880	J.s.e.tulec centrirmi 38,1mm rhn1200	249.704,10	86.187,18									X
71	409580	V.a.c. Povojs 100x75-km6275001(krg-abd.	667.890,00	90.000,00									X
72	535455	Per.am.-b5709r-pd1-5l 2.27%% dx systemii	1.033.552,70	91.273,50									X
73	535435	Per.am.-b5349rl-pd1 5l 1.36% dx system	1.033.516,70	92.052,60									X

74	32700	IGG ANTI D/rhogam a 300 MG(GIN-POR)	912.725,16	94.148,04								X	X
76	400603	Kompresa 5x5 oper. Set a20 /30x12/	2.420.352,00	96.768,00				X				X	X
80	521730	Rtg filmi 35x43cm a100 xda xda3543p	3.447.063,00	105.099,00							(0,8 %)	X	
81	532465	Biof.v72 hemoline linea emat.venosa/a24/	611.774,02	108.238,32	X								
82	542224	Coaguchek 1x48 test/lab-zal.tudi v lek/	2.112.303,76	105.940,17				X				X	X
83	550892	Dräalo-5904,5905 kom/5905/life support/	171.616,42	113.326,96			Y					X	Y
84	551090	Epruvete pvc 16x100 a1000	458.640,00	117.600,00							(0,9 %)	X	
88	551198	Filter 1941019 vlaä na tub a20 a20 intsu	2.628.074,80	128.228,80							(0,5 %)	X	
89	407397	TEGADERM 7X8,5(9.5CM)IV a100 /1633/	3.525.176,68	130.308,50	X							X	
91	554705	Rokavice latex brez pudra a100	6.157.470,00	138.840,00				X					X
93	512868	J.s.e.žebelj r. 10x210mm r71970006	145.784,94	145.784,94									Y
94	517860	Hp-nec.steblo slovenika n5 - 009.02.005	3.080.138,44	147.282,23							(0,4 %)	X	
95	542974	Sheat reagenta 10 l 0993-11	2.764.730,88	153.596,16							(0,9 %)		
98	535950	Per.am.-5c4479-oers.cycset 30pcs 4prong	3.715.578,60	165.551,40									X
101	521730	Rtg filmi 35x43cm a100 xda xda3543p	3.444.063,00	175.165,00							(0,8 %)	X	
102	513315	J.j.rigidfix 3.3mm soft tissue 210133	2.238.083,75	181.466,25		X							X
103	406371	Set hueft op698540	463.200,00	185.280,00	X								X
105	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37.830.471,82	194.794,60								X	X
107	517375	Hp-laõica necem.sfericup cpti - 042.03.050	1.123.155,10	204.210,02									
108	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12.677.897,20	206.236,80								X	
113	110200	Koncentrirani eritrociti - ml	1.840.873,95	237.306,20								X	X
114	557011	Endopath-stepler pi 55 39271 a6	1.089.482,40	242.107,20		X	X						X
116	530010	Bicart caps/razt.za hemo/1sc=10k/56g/720	7.292.188,80	259.200,00	X							X	X
117	535400	Per.am.-b4953g-pd1-2l 1,36% syst.twinbag	4.305.288,30	262.484,40									X
118	535400	Per.am.-b4953g-pd1-2l 1,36% syst.twinbag	4.305.288,30	268.972,50									X
119	552753	Maska laringealna öt.4	553.380,00	276.690,00	X								Y
120	517415	Hp-laõica dx displazijska cpti - 052.03.054	2.019.939,53	288.410,38									
121	551958	Kateter 2-lumen venous ml27020-a-portex	598.131,50	296.137,00	X							X	Y

122	521140	Rtg filmi 35x43 kodak nb /14x17/	666.410,00	307.820,00							X (14,6 %)	X	
123	532528	Dializator gfs plus 16	6.158.653,92	309.811,20								X	
126	120100	Sveäa zmrznjena plazma - ml	9.465.851,48	339.262,50								X	X
128	532440	Biof.biosol afb 145 soluz.infuz./a3kd/6053361/k	5.023.040,22	364.879,32	X								
129	551007	Elektroda e808 pco2 radiom.	377.071,91	377.071,91									
131	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37.830.471,82	400.641,60								X	X
132	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12.677.897,20	412.473,60								X	
133	521180	Rtg filmi-laser a 125kom 35x43/dry view/	8.146.440,00	431.460,00				X			(0,8 %)	X	
138	532455	Biof.filtral 12 dializ.a fibre cave/a12/	4.299.995,18	536.082,82	X								
140	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37.830.471,82	596.049,30								X	X
141	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12.677.897,20	618.710,40								X	
143	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12.677.897,20	721.828,80	X							X	X
144	530010	Bicart caps/razt.za hemo/1sc=10k/56g/720	7.292.188,80	777.600,00	X							X	X
145	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12.677.897,20	824.947,20	X							X	X
146	532528	Dializator gfs plus 16	6.158.653,92	889.128,96									
147	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37.830.471,82	957.324,90								X	X
148	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37.830.471,82	1.065.905,10								X	X
149	532687	Dializator polyflux 6l	13.560.178,56	1.015.110,72									
150	543160	Wash zero solution 473387 a12 /intx/	7.089.107,59	3.810.767,04									X
96			157.247.007	22.102.680	17	10	3	10	6	3	23 (6)	52	42

Tabela 5: Preglednica ugotovitev po posameznih nabavah, zajetih v vzorec za MPM: učinkovitost

Št. vzorca	Šifra artikla	Naziv artikla	Letna vrednost nabav artikla v tolarjih	Vrednost nabave v vzorcu v tolarjih	Neučinkovito ugotavljanje potreb (obstaja en sam dobavitelj)	Neučinkovito ugotavljanje potreb (artikel, ki po smislu sodi v podskupino, ni bil predmet razpisa)	Neučinkovito prepoznavanje potreb (izbrani artikel dejansko ne ustreza zahtevam)	Uveljavljanje pogodbenih sankcij za neustrezno dobavo	Cena za artikel pri izbranem ponudniku ni bila najugodnejša	Rok plačila na računu krajši od pogodbenega
1	20900	Pikomil ii 450g	5,316.50	2,061.50						
4	545110	Stratus sample cups 1x100-ccups /007763/	43,349.04	7,352.88						
6	518524	Set-vijak kortik.titan 2,0mm 401.806-832	394,512.53	9,104.25						
7	518020	Set-vijak 4.0 kan.samovr.kr.nav. 407.430-736	394,512.53	11,111.47	X		X	X (-)		
8	407245	Tamponi iz gaze št. 1 8x10 a 3000	103,110.00	12,360.00			X		X (6 %)	
10	552700	LOPATICE PO ERU+/VAG.BRIS/a100kom-LESENE	110,323.00	14,400.00					X (5 %)	
11	554760	ROKAVICE PREISK.STER.EXAM a50kom/SEMPERM	312,296.00	15,291.00					X (347 %)	
13	556593	Vrelka samolep.za ster. 25x48/250x480/	442,216.80	17,416.80		X				
15	327000	Aethanolum dilutum 70% 1l=800g	1,490,320.00	18,880.00						
16	544502	Radiometer cal solut ph s1575	59,698.80	19,899.60						X
17	518525	Set-vijak 3.0 kan.samovr.25mm kr.nav. 402.625	52,747.30	21,098.92	X		X	X (-)		
18	552989	Nastavki za pipete 1000 ul a1000 780016/biohit	268,620.00	22,050.00						
19	560900	Imx igm controls 2233-10	22,824.00	22,824.00						
20	409198	Vivapore 5x7 ster.obl. A100 - 18301	333319.58	23,870.00						
24	400024	Biatain pena obl.15x15 a 5 3413	366,133.20	27,459.99					X (4 %)	
25	551876	Kateter foley silikon ch 16 sh a10	1,030,787.80	28,329.00						
26	405809	PLENICE TENA SLIP SUPER L a 56=/2X28/	1,832,841.92	28,945.28						
28	540090	Acid.phosphatase reag.10x10 -radox-ac1012	36,336.00	30,691.20			X	X (-)	X (146 %)	
29	554705	Rokavice latex brez pudra a100	6,157,470.00	31,800.00						
31	553282	Obturator 20g-roza a50 /stylet/	1,188,448.50	34,510.00						X
33	555422	Sonda salem silikon /kat-knjižni po številkah!!!!	236,454.95	49,130.40						
34	554760	ROKAVICE PREISK.STER.EXAM a50kom/SEMPERM	312,296.00	37,965.00				X (-)	X (347 %)	
35	551879	Kateter foley silikon ch 18 sh	595,005.70	37,758.00						
36	504506	Prolene w 8354 3/0	67,139.97	40,283.97						

40	508978	Vicryl w9181 2/0	152,177.71	44,758.15					X (6 %)	X
42	533200	Linije venske za dvogl.lrp./v5201/ak100	563,692.80	47,232.00	X					X
43	542883	Multistix 10sg a2300a21b	916,298.40	48,049.20						
44	542004	Celldyn reticulocyte reag. 3h40-01	344,227.20	49,175.52						
45	555379	Sonda salem sil ch12 a10 265116 /sherw/	50,133.60	50,313.60						
48	400061	Foliodrape 6t.75x90 a30	819,348.00	54,468.00						X
49	554575	SISTEM DIHALNI 2010045 Z BAL.a20/L.S./	2,636,022.00	56,100.00						
53	517979	Hp-spong. Vijaki cpti d6,5x35mm - 162.03.035	211,397.03	61,698.45		X				
54	20396	Nutricomp peptid 500ml a12	78,835.80	63,068.64					X (24 %)	
56	553170	Nebulizator 1497 odr mask mi(alv.a20/l.s	983,238.00	65,552.20					X (117 %)	
58	555150	Set za drenažo-redon stekl.600ml,400ml	1,048,076.60	70,704.00						
59	551136	Espocan with soft /04556747/ g27 a10 009105	559,263.30	70,525.00						
60	542505	Gluko-touch test a 50	1,758,031.30	71,913.90						
61	550270	Brizga hepariniz.-1ml,2ml,3ml a 50,100 kom	1,021,908.00	74,928.00				X (-)		
62	542585	Ise fluid pack t01360601	1,448,401.42	74,989.14		X				
63	551780	Kateter aspiracijski aero-flo a50 /katetri	3,640,282.00	77,271.00						
64	550608	Cev povezovalna 293571 a50 /7x270/	1,285,338.00	83,374.00					X (370 %)	
65	551216	Gojiöle za hemok./d002630,5,20,2192,3;4955/	1,938,872.00	80,424.50						
66	543074	Turbiquant crp 20ml ousn35	1,141,211.00	81,261.10					X (0.4 %)	
67	518603	Set-pfn proks.fem.äebelj 240mm-473.131	929,594.34	82,618.41		X				
68	550791	Listilne gobice nesterilne/1919n/ a100	1,847,818.00	84,100.00					X (213 %)	
69	512880	J.s.e.tulec centrirmi 38,1mm rhn1200	249,704.10	86,187.18						
71	409580	V.a.c. povojs 100x75-km6275001(krg-abd.	667,890.00	90,000.00		X				
72	535455	Per.am.-b5709r-pd1-5l 2.27%% dx systemii	1,033,552.70	91,273.50						
73	535435	Per.am.-b5349rl-pd1 5l 1.36% dx system	1,033,516.70	92,052.60						
74	32700	IGG ANTI D/rhogam a 300 MG(GIN-POR)	912,725.16	94,148.04						
76	400603	Kompresa 5x5 oper. Set a20 /30x12/	2,420,352.00	96,768.00				X (-)		
80	521730	Rtg filmi 35x43cm a100 xda xda3543p	3,447,063.00	105,099.00						
81	532465	Biof.v72 hemoline linea emat.venosa/a24/	611,774.02	108,238.32						
82	542224	Coaguchek 1x48 test/lab-zal.tudi v lek/	2,112,303.76	105,940.17				X (-)	X (13 %)	
83	550892	Dräalo-5904,5905 kom/5905/life support/	171,616.42	113,326.96						
84	551090	Epruvete pvc 16x100 a1000	458,640.00	117,600.00					X (22 %)	

88	551198	Filter 1941019 vlaã na tub a20 a20 intsu	2,628,074.80	128,228.80					X (30 %)	
89	407397	TEGADERM 7X8,5(9.5CM)IV a100 /1633/	3,525,176.68	130,308.50						
91	554705	Rokavice latex brez pudra a100	6,157,470.00	138,840.00			X			
93	512868	J.s.e.žebelj r. 10x210mm r71970006	145,784.94	145,784.94						
94	517860	Hp-nec.steblo slovenika n5 - 009.02.005	3,080,138.44	147,282.23						X
95	542974	Sheat reagenta 1010993-11	2,764,730.88	153,596.16						
98	535950	Per.am.-5c4479-oers.cycset 30pcs 4prong	3,715,578.60	165,551.40						
101	521730	Rtg filmi 35x43cm a100 xda xda3543p	3,444,063.00	175,165.00						
102	513315	J.j.rigidfix 3.3mm soft tissue 210133	2,238,083.75	181,466.25		X				
103	406371	Set hueft op698540	463,200.00	185,280.00						
105	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37,830,471.82	194,794.60						
107	517375	Hp-laõica necem.sfericup cpti - 042.03.050	1,123,155.10	204,210.02					X (76 %)	
108	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12,677,897.20	206,236.80						
113	110200	Koncentrirani eritrociti - ml	1,840,873.95	237,306.20						
114	557011	Endopath-stepler pi 55 3927l a6	1,089,482.40	242,107.20						
116	530010	Bicart caps/razt.za hemo/1sc=10k/56g/720	7,292,188.80	259,200.00						
117	535400	Per.am.-b4953g-pd1-2l 1,36% syst.twinbag	4,305,288.30	262,484.40						
118	535400	Per.am.-b4953g-pd1-2l 1,36% syst.twinbag	4,305,288.30	268,972.50						
119	552753	Maska laringealna õt.4	553,380.00	276,690.00						
120	517415	Hp-laõica dx displazijska cpti - 052.03.054	2,019,939.53	288,410.38						
121	551958	Kateter 2-lumen venous ml27020-a-portex	598,131.50	296,137.00		X				
122	521140	Rtg filmi 35x43 kodak nb /14x17/	666,410.00	307,820.00						
123	532528	Dializator gfs plus 16	6,158,653.92	309,811.20						
126	120100	Sveãa zmrznjena plazma - ml	9,465,851.48	339,262.50						
128	532440	Biof.biosol afb 145 soluz.infuz./a3kd/6053361/k	5,023,040.22	364,879.32						
129	551007	Elektroda e808 pco2 radiom.	377,071.91	377,071.91						
131	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37,830,471.82	400,641.60						
132	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12,677,897.20	412,473.60						
133	521180	Rtg filmi-laser a 125kom 35x43/dry view/	8,146,440.00	431,460.00						
138	532455	Biof.filtral 12 dializ.a fibre cave/a12/	4,299,995.18	536,082.82						
140	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37,830,471.82	596,049.30						
141	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12,677,897.20	618,710.40						

143	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12,677,897.20	721,828.80						
144	530010	Bicart caps/razt.za hemo/1sc=10k/56g/720	7,292,188.80	777,600.00						
145	533310	Raztopina za hemod.lekodel/10l	12,677,897.20	824,947.20						
146	532528	Dializator gfs plus 16	6,158,653.92	889,128.96						
147	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37,830,471.82	957,324.90						
148	110220	Koncentrirani eritrociti-dodan sagm	37,830,471.82	1,065,905.10						
149	532687	Dializator polyflux 6l	13,560,178.56	1,015,110.72						
150	543160	Wash zero solution 473387 a12 /intx/	7,089,107.59	3,810,767.04						
96			157,247,007	22,102,680	3	6 (4)	5	8	16	6